

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Освітня програма	31738 Управління міжнародним бізнесом
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	073 Менеджмент

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	31738
Назва ОП	Управління міжнародним бізнесом
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	073 Менеджмент
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Голіонко Наталія Григорівна, Нежид Юлія Степанівна, Лопатовський Віктор Григорович (керівник)
Залучений представник роботодавців	-
Дати візиту до ЗВО	06.04.2023 р. – 08.04.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/04/073-samootsinka-bak-2023.pdf https://kmev.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/120/2023/03/samootsinka.pdf
Програма візиту експертної групи	https://kmev.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/120/2023/03/prohrama-vizytu.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Освітньо-професійна програма «Управління міжнародним бізнесом», яка реалізується у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти у межах спеціальності 073 «Менеджмент» структурована, має чіткий фокус, який спрямований на підготовку фахівців для суб'єктів господарювання, інших структур, що мають зовнішньоекономічні зв'язки, відповідає регіональному контексту та сучасному розвитку вітчизняних підприємств та організацій. З цією метою у освітній програмі комбінується набір освітніх компонентів, спрямованих на набуття здобувачами вищої освіти компетентностей та програмних результатів, зазначених у стандарті вищої освіти зі спеціальності 073 «Менеджмент» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти з акцентом на міжнародний бізнес, психологічні аспекти управління та поглиблене вивчення англійської мови. У освітній програмі реалізується право здобувачів вищої освіти на можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії за рахунок обрання вибіркових освітніх компонентів, тем курсових та кваліфікаційних робіт, вибору наукових керівників тощо. Університет продовжує роботу щодо діджиталізації освітнього процесу, велику увагу надає створенню безпечного та комфортного освітнього середовища для всіх учасників освітнього процесу. Усі зустрічі, заплановані у програмі візиту, відбулися згідно з узгодженою програмою візиту, на запит експертної групи були отримані додаткові документи, що стосуються організації освітнього процесу за освітньою програмою «Управління міжнародним бізнесом», які були опрацьовані у процесі написання звіту експертної групи.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильними сторонами освітньо-професійної програми є: 1. Чіткий фокус освітньої програми, актуальність якого підтверджується представниками ринку праці, а можливість досягнення - наявними у ОП освітніми компонентами. 2. Наявність зв'язків із роботодавцями, які залучаються до освітнього процесу та удосконалення ОП. 3. Вдале поєднання ОК у ОП, які спрямовані на міжнародний бізнес та менеджмент. 4. Врахування при оновленні ОП рекомендацій Національного агентства щодо вивчення історії України та її культури. 5. Високий рівень інформаційного забезпечення в університеті щодо проведення вступної кампанії, функціонування Call-center Приймальної комісії, залучення представників відділу запобігання та виявлення корупції під час проведення Вступної кампанії. 6. Можливості щодо діджиталізації управління системою освітнього процесу (розклад, електронні журнали, контрольні заходи на платформі дистанційного навчання, електронні відомості). 7. Велика увага фокусується на заходах з популяризації академічної доброчесності; в Університеті функціонують Школа академічної доброчесності та Школа кураторів. 8. Наявність гостьових професорів, які залучаються із інших ЗВО для ведення занять на ОП. 9. Наявність матеріального стимулювання НПП, а також врахування їх досягнень шляхом зменшення навчального навантаження. 10. Онлайн-сервіс «Електронна взаємодія» для отримання довідок від різних підрозділів ЗВО. 11. Патріотичне виховання здобувачів: участь у допомозі військовим, благодійна діяльність. 12. Впровадження практики проведення внутрішнього аудиту освітніх програм. 13. Розроблення та доступність Студентського путівника для першокурсників.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

До слабких сторін ОП належить: 1. На сайті ЗВО не висвітлено результатів обговорення проекту ОП. 2. На сайті кафедри опитування стейкхолдерів у межах магістерської та бакалаврської ОП не розмежовані. 3. Відсутність у вільному доступі переліку всіх вибіркового ОК. 4. Наявність помилок у структурно-логічній схемі ОП (відсутні причинно-наслідкові зв'язки між окремими ОК). 5. Наявність позакредитного ОК «Фізична культура», що створює додаткове навантаження на здобувачів. 6. Неспіврозмірність кількості тижнів для проведення контролю СР у різних семестрах та часу їх проведення. 7. Відсутня практика визнання результатів отриманих під час академічної мобільності та у неформальній освіті. 8. Відсутність оновлень у списку літератури за деякими НД, не завжди зазначені власні наукові публікації викладача НД, наявні джерела російських авторів у окремих силабусах вибіркового ОК. 9. Силабуси ОК, для вступників 2019-2021 рр., зокрема ОК21, ОК23, ОК26, ОК32-38, ОК50 (відповідно до переліку ОК ОП 2019 р.) відсутні на офіційній сторінці кафедри; силабуси ОК11, ОК17, ОК23, ОК24, ОК30, ОК31, ОК36 для здобувачів 2022 р. вступу містять невідповідності в розрізі форми підсумкового контролю відповідно до ОП. 10. Відсутня унормована процедура щодо розміщення кваліфікаційних робіт в репозитарії. 11. Відсутність всіх праць НПП у інституційному репозитарії. 12. Відсутня інформація на сторінці кафедри щодо профілів НПП у наукометричних базах, що впливає на рівень інформованості учасників освітнього процесу, зокрема під час вибору наукового керівника кваліфікаційної роботи. ЕГ рекомендує: 1. З 2023/2024 н.р. публікувати результати обговорення проекту ОП на сайті ЗВО. 2. До 30.06.2023 розмежувати наявні опитування на кафедрі за окремими ОП. 3. До початку 2023-2024 н.р. розмістити інформацію про всі вибіркові ОК на сайті ЗВО. 4. До початку 2023-2024 н.р. оновити структурно-логічну схему ОК ОП, додати інформацію про пререквізити та постреквізити у силабусах обов'язкових ОК. 5. До початку 2023-2024 н.р. перевести ОК «Фізична культура» у статус обов'язкового ОК. 6. До початку 2023-2024 н.р. уніфікувати підхід для встановлення кількості тижнів для контролю СР у всіх семестрах. 7. Щосеместрово проводити заходи, які будуть присвячені популяризації академічної мобільності та неформальній освіті. 8. Розмістити у силабусах НД список актуальних літературних джерел, серед яких зазначити власні публікації викладачів. 9. НПП до початку 2023/2024 н.р. оприлюднити на сторінці кафедри силабуси до всіх ОК для здобувачів 2019-2021 рр. вступу; оновити силабуси в розрізі відповідності форми підсумкового контролю

відповідно до ОПП. 10. Унормувати процедуру розміщення кваліфікаційних робіт та після захисту оприлюднювати їх повнотекстові версії. 11. У 2023 році активізувати процес наповнення інституційного репозитарію ЗВО працями НПП. 12. До початку 2023/2024 н.р. опублікувати посилання на профілі НПП кафедри у наукометричних базах з метою підвищення інформованості учасників освітнього процесу.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Відповідно до Стратегії розвитку ПНУіВС на 2020-2027 роки (<https://u.to/zeU4Hw>): «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника – це сучасний конкурентоспроможний освітній та науково-дослідницький центр міжнародного рівня, потенціал якого впливає на розвиток регіону та формування людського капіталу». Місія ЗВО у освіті: «надання якісних освітніх послуг, спрямованих на підготовку високопрофесійних фахівців» Таке бачення розвитку ЗВО та його місії у сфері освіти відповідає меті ОП «Управління міжнародним бізнесом»: Підготовка фахівців з управління міжнародним бізнесом, здатних здійснювати професійну діяльність в умовах інтернаціоналізації господарської діяльності, приймати ефективні управлінські рішення...» Основний фокус ОП у частині «Беручи до уваги традиційно тісні зовнішньоекономічні зв'язки Прикарпаття з країнами ЄС, унікальність ОП полягає у її спрямованості на підготовку фахівців в галузі управління міжнародним бізнесом на ринку ЄС та бізнес-співпраці з суб'єктами підприємницької діяльності країн Європи» відповідає місії ЗВО у регіоні; «спрямування освітнього та наукового потенціалу на розвиток і зміцнення регіону» (стор. 4 Стратегії розвитку ПНУіВС на 2020-2027 роки). Фокус ОП «Управління міжнародним бізнесом» «зосереджено на підготовці конкурентоспроможних фахівців в сфері управління міжнародним бізнесом, які на підставі засвоєння комплексу визначених компетентностей можуть провадити ефективну роботу та приймати обґрунтовані рішення в процесі функціонування будь-яких суб'єктів міжнародного бізнесу, при цьому володіють іноземними мовами та навиками роботи з IT-технологіями, що забезпечує результативну ділову комунікацію в глобальному бізнес-середовищі та можливість представлення, реалізації стартапів, організації систем обміну даними, кібербезпеки», що відповідає предметній області спеціальності 073 «Менеджмент», у межах якої реалізується ОП, тісним зв'язком регіону із закордонними партнерами в умовах прискореної економічної інтеграції України в ЄС, наявності попиту на фахівців на ринку праці та досвідченому НПП кафедри, у межах якої реалізується ОП.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

При затвердженні ОП у 2022 році проєкт ОП пройшов громадське обговорення: згідно інформації на сайті навчально-методичного відділу (<https://u.to/4uU4Hw>) пропозиції та зауваження за ОП можна було надсилати на корпоративну адресу гаранта ОП з 27.04.2022 до 27.05.2022 р. В період обговорення ОП було проведено два засідання із представниками зацікавлених сторін (04.02.2022 та 02.05.2022), протоколи яких ЕГ отримала на запит. Під час засідань із стейкхолдерів до обговорення проєкту ОП залучалися: здобувачі вищої освіти (підтверджено ними під час зустрічі ЕГ зі здобувачами), представники роботодавців (представники ТзОВ «Калуш-транс» та ТОВ «Нововолинський м'ясокомбінат» підтвердили власну участь під час зустрічі ЕГ з представниками роботодавців), гостьові професори кафедри (Калініна С., Вівчар О., Перезовова І. підтвердили факт участі під час зустрічей ЕГ з академічним персоналом та відкритою зустрічі), штатні працівники кафедри МЕВ, на якій реалізується ОП (підтверджено ними під час зустрічі ЕГ з академічним персоналом). Залучені стейкхолдери підтвердили надання та врахування їх пропозицій (Перезовова І. рекомендувала включити до каталогу вибіркового дисциплін рівня ОП ОК «Неоекономіка»; представники роботодавців підтвердили факти пропозицій щодо включення ОК, які б посилювали комунікативні здібності здобувачів, у т.ч. іноземною мовою; представник ТОВ «Калуш-транс» підтвердив пропозицію щодо ОК «Міжнародна логістика»; здобувачі підтвердили свою зацікавленість у викладанні фахових ОК (у т.ч. вибіркового) іноземною мовою). Варто відзначити, що всі озвучені пропозиції різними стейкхолдерами під час зустрічей з ЕГ, та інші пропозиції, які містяться у протоколах засідань кафедри зі стейкхолдерами, були враховані у остаточній версії ОП, яка була затверджена вченою радою ПНУіВС (протокол №7 від 31.08.2022 року) та введена в дію наказом ректора №81/06-06-с від 31.08.2022 року. На сайті ЗВО не було висвітлено результатів обговорення проєкту ОП, тому ЕГ рекомендує публікувати результати обговорення проєкту ОП на сайті ЗВО.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

При оновленні ОП у 2022 році фокус ОП та її цілі були спрямовані відповідно до сучасних тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, регіонального контексту, а саме враховуючи «тісні зовнішньоекономічні зв'язки Прикарпаття з країнами ЄС» (регіональний контекст), «унікальність ОП полягає у її спрямованості на підготовку фахівців в галузі управління міжнародним бізнесом на ринку ЄС та бізнес-співпраці з суб'єктами підприємницької діяльності країн Європи» (сучасні тенденції розвитку спеціальності, ринку праці). Варто відзначити, що під час зустрічі ЕГ з представниками роботодавців представниця Івано-Франківської ОДА Туревич Т. відзначила актуальність цієї ОП для Прикарпатського регіону та наявність тісної співпраці з представниками кафедри; під час відкритої зустрічі представниця КНУ ім. Т.Г. Шевченка Луцишин З. відзначила сміливість розробників ОП та її «міждисциплінарний характер з урахуванням наявних обмежень щодо подібного у сфері вищої освіти на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти». Частина викладачів, які залучені до освітнього процесу за цією ОП, у т.ч. гостьові професори, зазначили, що мають досвід практичної діяльності у сфері фокусу ОП, беруть участь у міжнародних проєктах, залучені до ведення бізнесу або громадської діяльності у підприємствах (організаціях), які мають зовнішньоекономічні зв'язки. При оновленні ОП у 2022 році робоча група активно вивчала досвід вітчизняних та іноземних ОП, які мають схожий фокус. Зокрема, було вивчено досвід ОП «Міжнародний бізнес» та «Менеджмент ЗЕД» КНТЕУ, з яких у ОП, яка акредитується, перейнято ОК «Міжнародний бізнес», «Міжнародна логістика», «Психологія бізнесу»; з досвіду ОП «Міжнародний менеджмент» ЗУНУ запозичено викладання профільних дисциплін іноземною мовою; з досвіду ОП «Міжнародний бізнес» КНУ ім. Т.Г. Шевченка включено ОК «Теорія і практика перекладу» до обов'язкових ОК; з досвіду ОП «Управління бізнесом» НУ «Чернігівська політехніка» до обов'язкових ОК включено ОК «Самоменеджмент»; з досвіду ОП «Business International» Молдавської економічної академії (м. Кишинів, Молдова) до обов'язкових ОК включено ОК «Стратегічний менеджмент в міжнародному бізнесі»; з досвіду ОП «Business Intelligence and Economics» Університету Миколаса Ромеріса (м. Каунас, Литва) до обов'язкових ОК включено ОК «Управління інвестиційно-інноваційними проєктами». В результаті порівняння цих та інших ОП із ОП, яка акредитується, робочою групою було зроблено висновки щодо оптимального компонування обов'язкових ОК у ОП «Управління міжнародним бізнесом», їх взаємозв'язку для забезпечення конкурентоздатності цієї ОП на ринку освітніх послуг.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти було прийнято наказом МОНУ від 29.10.2018 року № 1165. ОП «Управління міжнародним бізнесом» розроблено у 2019 році та введено в дію Наказом ректора № 69/06-06-С від 29 серпня 2019 р. (https://u.to/_XJTHw). Результати навчання та компетентності, визначені стандартом ВО, на основі оцінки переліку ОК, вибіркового аналізу їх силабусів ОК (<https://u.to/SjzkHw>), на думку ЕГ, можуть бути досягнуті за комбінацією ОК ОП 2019 року. Оновлена у 2022 році ОП, на думку ЕГ, значно краще поєднує ОК, які дозволяють досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти. У новій версії ОП розробниками додано дві унікальні спеціальні компетентності (СК 16 та 17) та два ПРН (РН 18 та 19), які за змістом відповідають визначеному фокусові ОП. ЕГ звернула увагу, що попередня версія ОП була розроблена та введена в дію Наказом ректора № 69/06-06-С від 29 серпня 2019 р. для набору здобувачів у 2019 році та не мала ознак оновлення до 2022 року (відповідно до силабусів ОК: <https://u.to/SjzkHw>). Гарант ОП та начальник навчально-методичного відділу на зустрічі ЕГ зазначили, що згідно п. 4.5.1 Положення про освітні програми у ПНУiBC (<https://u.to/anozHw>) ОП можна оновлювати не рідше одного разу на три роки. ЕГ рекомендує на інституційному рівні посилити контроль за своєчасністю оновлення ОП, у т.ч. внаслідок прийняття або внесення змін до Стандарту вищої освіти за спеціальністю та рівнем вищої освіти, за яким реалізуються ОП, інших нормативних документів, що регулюють діяльність у сфері вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

1. Чіткий фокус ОП, який відповідає: предметній області спеціальності 073 «Менеджмент», у межах якої реалізується ОП, тісним зв'язком регіону із закордонними партнерами в умовах прискореної економічної інтеграції України в ЄС, наявності попиту на фахівців на ринку праці та досвідченому НПП кафедри, у межах якої реалізується ОП. 2. Наявність зв'язків із роботодавцями та академічною спільнотою, що проявляється у їх участі в обговоренні проєкту ОП, долучені до освітнього процесу (зокрема, як гостьових професорів).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабка сторона: на сайті ЗВО не було висвітлено результатів обговорення проєкту ОП. ЕГ рекомендує: з 2023/2024 н.р. публікувати результати обговорення проєкту ОП на сайті ЗВО, залучати до цього процесу більшу кількість стейкхолдерів.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Проаналізувавши всі підкритерії критерію 1, ЕГ констатує, про те, що ОП має повну відповідність підкритеріям 1.1 та 1.3; загальну відповідність підкритеріям 1.2, 1.4 із можливістю виправлення слабких сторін та урахуванням рекомендацій до початку навчального року. Використовуючи голістичний підхід, ЕГ вважає, що в цілому ОП відповідає критерію 1 за рівнем «В».

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Обсяг ОП «Управління міжнародним бізнесом» складає 240 кредитів ЄКТС, з яких 60 кредитів виділено для вибіркових дисциплін, 21 кредит для ОК загальної підготовки, 144 кредити для ОК професійної підготовки, 12 кредитів для практик та 3 кредити для підсумкової атестації (захисту кваліфікаційної (бакалаврської) роботи), що в сумі становить 180 кредитів ЄКТС для обов'язкових ОК, що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту». Обсяг ОК, спрямованих на забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за спеціальністю 073 «Менеджмент (не менше 50 %), форма підсумкового контролю (у вигляді публічного захисту підсумкової роботи), що визначається стандартом вищої освіти спеціальності 073 «Менеджмент» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, у ОП дотримано. За свідченнями проректора з НІР Лапковського Е. під час зустрічі з ЕГ, на ОП прийом здійснюється на основі ПЗСО, тому перевіряти дотримання вимог щодо перезарахування результатів навчання, здобутих здобувачами під час отримання ОС молодшого бакалавра, ОК молодшого спеціаліста, ступеня фахового молодшого бакалавра на цій програмі не потрібно. Проте, Лапковський Е. (який за сумісництвом є відповідальним секретарем приймальної комісії) наголосив, що при вступі таких осіб, у ПНУіВС чітко дотримуються вимог, зазначених у стандартах вищої освіти. Інформація щодо вступу на цю ОП на основі ПЗСО була підтверджена і всіма здобувачами під час зустрічі з ЕГ. У якості рекомендації ЕГ пропонує виправити у ОП загальний обсяг обов'язкових компонентів у кредитах ЄКТС (з 180 на 177, оскільки 3 кредити у ОП віднесено на підсумкову атестацію).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП «Управління міжнародним бізнесом» структурована, ОК, включені до переліку обов'язкового блоку мають логічну послідовність (зокрема, можна чітко прослідкувати траєкторії у напрямку менеджменту (що відповідає спеціальності, за якою реалізується ОП: ОК 10; ОК 20; ОК 21; ОК 24; ОК 27; ОК 28; ОК 33; ОК 35; ОК 36; ОК 38 тощо), міжнародному бізнесу (що відповідає фокусу ОП: ОК 11; ОК 13; ОК 20; ОК 19; ОК 16; ОК 21; ОК 23; ОК 24; ОК 22; ОК 29; ОК 30; ОК 32; ОК 34; ОК 37; ОК 38 тощо), англійській мові (що зазначається у фокусі ОП та відповідає сучасним вимогам підготовки менеджера-міжнародника: ОК 9; ОК 25 – протягом 1-6 семестрів), психологічній складовій (що суттєво спрощує роботу в команді та управління колективом: ОК 18; ОК 26; ОК 2). На думку ЕГ, структурно-логічна схема ОП потребує доопрацювання, оскільки у ній не повністю відображено логічні зв'язки між ОК (зокрема ОК Політологія; Історія України; Історія української культури; Філософія; Психологія кар'єри взагалі не мають зв'язків із іншими ОК, зв'язки окремих ОК, на думку ЕГ, могли б бути значно розширені (зокрема ОК Міжнародний менеджмент; Економіка підприємств; Маркетинг тощо). За словами керівництва ПНУіВС під час фінальної зустрічі такі зауваження виникли внаслідок технічних помилок (зникли окремі логічні стрілки при формуванні остаточної версії файлу ОП). На думку ЕГ, ця проблема може бути нівельована, якщо у силабусі кожного обов'язкового ОК буде зазначатися перелік його пререквізитів та постреквізитів. Також потрібно чіткіше відобразити у структурно-логічній схемі час виконання курсових робіт (за НІП вони виконуються у 4 та 6 семестрах, а не протягом року, як на схемі); пов'язати між собою процес підготовки та захисту бакалаврської роботи. Вивчення матриць забезпечення ПРН та компетентностей ОП її ОК показала, що всі компетентності (у т.ч. унікальні СК 16 та 17) та ПРН (у т.ч. унікальні РН 18 та 19) можуть бути досягнуті за рахунок наявних обов'язкових ОК. У цьому контексті ЕГ було виявлено, що здобувачі ОП активно займаються фізичною культурою, що вітається, але яка

протягом першого курсу навчання є позакредитним ОК (що збільшує навантаження на здобувачів), а на старших курсах відбувається у вигляді секційних занять у вечірній час, що підтверджується їх розкладом (https://u.to/I_Y4Hw). Проректор з НІР Р. Запихляк пояснив ЕГ, що така можливість надана усім ЗВО згідно рекомендацій, наданих МОНУ у 2015 році (лист МОНУ № 1/9-454 від 25 вересня 2015 року «Щодо організації фізичного виховання у ВНЗ»). Разом з тим, поважаючи право ПНУіВС на автономію, ЕГ рекомендує ввести до переліку обов'язкових ОК цієї ОП при її наступному перегляді у першому семестрі ОК «Фізична культура», яка дозволить здобувачам у межах обсягу навчального навантаження обов'язкових ОК ОП забезпечувати досягнення ПРН 02, зазначеного у ОП у частині «використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя».

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

У ОП «Управління міжнародним бізнесом» наявні два основних обов'язкових блоки ОК: цикл дисциплін загальної підготовки (7 ОК загальним обсягом 21 кредит ЄКТС). До таких дисциплін, зокрема належать: Українська мова (за професійним спрямуванням); Психологія кар'єри; Методика викладання у вищій школі та організація наукових досліджень, які формують у здобувачів краще розуміння про ділове спілкування, можливість побудови власної кар'єри, знайомлять здобувачів із навчанням у вищій школі та основами наукових досліджень. Позитивно ЕГ оцінюється врахування рекомендацій Нацагентства від 21 червня 2022 р. (https://u.to/L_Y4Hw) щодо необхідності посилення вивчення історико-культурної складової (у ОП наявні ОК Історія України та Історія української культури). В цілому, включення усіх дисциплін циклу загальної підготовки, на думку ЕГ, є правомірним, враховуючи їх співвіднесення із компетентностями та ПРН згідно з матрицями відповідностей, наведених у ОП. Незважаючи на те, що ця ОП реалізується у рамках спеціальності 073 «Менеджмент» її фокус, спрямований на міжнародний бізнес, та закріплення за кафедрою міжнародних економічних відносин, на якій відбувається підготовка здобувачів також за освітніми програмами у рамках спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» впливає на її характер (значний акцент на міжнародний бізнес), проте не перешкоджає у визначенні первинної спеціальності та її предметної області. Зміст освітніх компонентів ОП відповідає теоретичному змісту предметної області, методам і технологіям у межах спеціальності 073 «Менеджмент», якими має володіти здобувач вищої освіти для застосування на практиці. Ознайомившись із змістом силабусів ОК, ЕГ рекомендує змінити назву ОК «Кібербезпека в міжнародному бізнесі» на «Інформаційна безпека в міжнародному бізнесі», що, на думку ЕГ, більше відповідає змісту цього ОК та предметній області ОП.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії на ОП здійснюється за рахунок: вибору тем курсових та кваліфікаційних робіт (здобувачі підтвердили можливість вибору іншої теми, яка відповідає ОП, але відсутня в переліку, що пропонується кафедрою); вибору баз для проходження практики; вибору тем індивідуальних завдань з окремих ОК; можливістю формування підсумкової оцінки з дисципліни шляхом вибору здобувачем тих видів робіт, які найбільш прийнятні для нього (наприклад, накопичення додаткових балів замість виконання певного індивідуального завдання); вибору вибіркового освітнього компонента. У ОП передбачено 60 кредитів ЄКТС для ОК вільного вибору. Згідно аналізу навчального плану ЕГ відзначає, що в ОП, як передбачено Положенням про порядок реалізації здобувачами ПНУіВС права на вільний вибір освітніх компонентів https://u.to/O_Y4Hw, всі вибіркові ОК мають обсяг у 3 кредити ЄКТС, при цьому їх аудиторне навантаження складає $\frac{1}{3}$ (30 годин) від загального обсягу (90 годин) кожного ОК. Представники адмінперсоналу під час зустрічі ЕГ зазначили, що включення навчальної дисципліни до каталогу вибіркового дисциплін можливе лише при наявності розробленого навчально-методичного забезпечення та відповідності професійної активності автора курсу змісту ОК. Гарант ОП при огляді МТБ продемонстрував ЕГ каталоги вибіркового дисциплін, розташовані у системі дистанційного навчання ПНУіВС та відзначив можливість його участі, як гаранта, у визначенні кафедральних дисциплін та дисциплін галузі знань, які можуть увійти у вибіркові каталоги ОП та галузі відповідно). Здобувачі ОП під час зустрічі з ЕГ підтвердили факт, що вибір ОК відбувається з трьох каталогів (рівні: ОП, спеціальність (галузь знань) та університет), при цьому здобувачі на етапі вибору можуть ознайомитися з силабусами вибіркового ОК у системі дистанційного навчання ПНУіВС. За словами здобувачів, як правило, у зв'язку з невеликою кількістю осіб у групах за цією ОП, різних індивідуальних освітніх траєкторій у групі немає (вибір ОК вирішується більшістю), але при бажанні вивчати інші вибіркові ОК, ніж ті, які обрала більшість групи, можна звернутися до завідувачки кафедри (приклад реалізації щодо французької мови, як вибіркового ОК, навела здобувачка третього курсу цієї ОП Коллер Анна (більшість групи обрала німецьку мову)). ЕГ рекомендує активізувати роботу над завершенням формування цілісного комплексу вибіркового дисциплін ЗВО та оприлюднення його у вільному доступі на сайті ЗВО, для можливості ознайомлення зовнішнім стейкхолдерам (потенційним вступникам, роботодавцям, партнерам із інших ЗВО), що забезпечить кращу прозорість та відкритість. ЕГ поважає автономію ЗВО щодо наявності трьох каталогів вибіркового дисциплін із чітко обмеженим обсягом вибору дисциплін з кожного каталогу, але рекомендує розглянути можливість внесення змін у процес вибіркового ОК для надання змоги здобувачам обирати ОК з інших каталогів у більшому (меншому) обсягах (за їх бажанням) для забезпечення права вільного вибору здобувачів.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Згідно аналізу плану навчального процесу за цією ОП можна відзначити, що із загальної кількості аудиторних годин, передбачених для обов'язкових ОК (1290 годин) 60,1 % (або 786 годин) припадає на практичні заняття. Окрім того, у ОП передбачено дві практики - навчальну (обсягом 3 кредити) та виробничу (обсягом 9 кредитів), які відбуваються у 6 та 8 семестрах відповідно. Здобувачі під час зустрічі з ЕГ позитивно оцінили навчальний контент, його практичну спрямованість щодо практичних занять за фаховими ОК (зокрема, ОК Міжнародна логістика, Маркетинг, Психологія управління тощо). Практика у ПНУіВС відбувається згідно із Положенням про організацію та проведення практики ... (<https://u.to/QueY4Hw>) та Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ПНУіВС (<https://u.to/fB8zHw>). Згідно з останнім: «Звіт практики захищається здобувачем вищої освіти у комісії, яка призначається деканатом факультету, дирекцією навчально-наукового інституту, за поданням завідувача відповідної кафедри». На запит ЕГ було отримано наказ від 01.02.2023 року № 18-0606-с на проведення практик: навчальної практики, (за студентами закріплено керівника-методиста з числа НПП кафедри (Гринчуцький В.І.), встановлено терміни її проходження та захисту звітів, сформовано комісію для захисту звітів); виробничої практики (за студентами закріплено керівника-методиста з числа НПП кафедри (Благун С.І.), визначено бази практик (7 організацій), встановлено терміни її проходження та захисту звітів, сформовано комісію для захисту звітів). Терміни проведення практик за наказами відповідають графіку навчального процесу. Також на запит ЕГ були отримані зразки виконаних звітів з навчальної та виробничої практик, аналіз яких показав, що їх зміст відповідає предметній області спеціальності та методичним рекомендаціям щодо їх написання та оформлення. Здобувачі старших курсів, присутні на зустрічі з ЕГ (Балог Вікторія, Попіль Ірина) позитивно оцінили як програму практик, так і процедуру захисту звітів. Представники роботодавців, присутні на зустрічі з ЕГ (представники з ТзВО «Коляр» та ТзОВ «Нововолинський м'ясокомбінат»), на яких проходили виробничу практику здобувачі ОП, відзначили, що вони були ознайомлені з програмою цієї практики, оцінили можливість її виконання на їх підприємствах, високо охарактеризували практичні навички здобувачів (особливо у комунікаційному відношенні, у т.ч. іноземною мовою), що були на практиці.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

ОП «Управління міжнародним бізнесом» містить ОК, які дозволяють набути здобувачам соціальні навички у різних напрямках: навички комунікації із закордонними партнерами (ОК Іноземна мова, Теорія перекладу, Мікро- та макроекономіка), психологічні навички (ОК Самоменеджмент, Психологія управління, Психологія кар'єри), організаторських навичок (тайм-менеджмент, робота в команді, креативності, що підтверджується змістом ОК та свідченнями НПП та здобувачів під час зустрічей з ЕГ). В умовах віддаленого навчання та можливості узгодження вибору шляхів комунікації між НПП та здобувачами, останні можуть опановувати різні платформи для спілкування (ZOOM, Webex, Google meet тощо, використання яких підтверджено розкладом занять (<https://u.to/UuY4Hw>) та здобувачами і НПП під час зустрічей з ЕГ). Такі навички у майбутньому можуть бути застосовані здобувачами для віддаленої комунікації з міжнародними партнерами. Також соціальні навички здобувачі вищої освіти можуть набувати у позаосвітній діяльності університету, зокрема беручи участь у гуртках, секціях, які наявні та діють у різних напрямках (волонтерська діяльність, самоврядування, наука, культура, спорт, громадська діяльність тощо).

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Під час зустрічей ЕГ з адміністративним, академічним персоналом, гарантом ОП було продемонстровано, що в Університеті вживаються заходи для чіткості розподілу навантаження між аудиторними годинами та годинами самостійної роботи. Зокрема, аналізуючи навчальний план цієї ОП можна відзначити, що всі ОК мають аудиторне навантаження у відсотковому співвідношенні $\frac{1}{3}$ від загального обсягу ОК, що відповідає обсягу, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ПНУіВС (<https://u.to/fB8zHw>) на стор. 42: «Навчальний час, відведений для самостійної роботи здобувача вищої освіти, повинен становити не менше $\frac{1}{3}$ та не більше $\frac{2}{3}$ загального навчального часу здобувача вищої освіти, відведеного для вивчення конкретної навчальної дисципліни. Навчальний час дисциплін блоку вільного вибору здобувача освіти, відведений для самостійної роботи повинен становити $\frac{2}{3}$ загального навчального часу конкретної навчальної дисципліни». Гарантом ОП під час огляду матеріально-технічної бази було продемонстровано ЕГ електронні журнали, порядок оцінювання різних видів робіт здобувачів (у т.ч. самостійної роботи відповідно до вищезгаданого Положення (стор. 15)), а також можливість врахування додаткових (бонусних) балів здобувачів відповідно до розділу 2 (стор. 3) Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти (<https://u.to/ozczHw>): «здобувачам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських

наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів тощо, можуть присуджуватися додаткові бали». Здобувачі під час зустрічі ЕГ позитивно охарактеризували їх аудиторне навантаження та обсяг роботи, винесений для самостійного опрацювання. Оскільки обсяг матеріалу, винесеного на самостійну роботу складає на всіх ОК цієї ОП $\frac{2}{3}$ від обсягу ОК, керівництвом ЗВО було прийнято рішення щодо введення до навчальних планів окремих тижнів, які відводяться для контролю за самостійною роботою здобувачів (у графіку навчального процесу позначено, як КС), під час яких, за словами академічного та адміністративного персоналу, НПП перевіряють виконання самостійної роботи, передбаченої робочою програмою ОК та доведеної до здобувачів у формі силабуса, при цьому у відповідні тижні можуть передбачатися захисти індивідуальних завдань тощо. ЕГ звертає увагу на неспіврозмірність кількості тижнів для проведення контролю самостійної роботи у різних семестрах та часу їх проведення (згідно НП у осінніх семестрах цей контроль планується протягом одного тижня на шістнадцятому тижні навчання, у весняних - протягом трьох тижнів - 7, 8 та 17 тижні навчання). ЕГ рекомендує уніфікувати підхід для встановлення кількості тижнів для контролю самостійної роботи у всіх семестрах, їх взаємозв'язку із тижнями теоретичного навчання для забезпечення ритмічності планування та організації освітнього процесу за наявними обов'язковими та вибірковими ОК.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою навчання за цією освітньою програмою не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

1. Вдале поєднання ОК у ОП, які спрямовані на менеджмент, міжнародний бізнес, та вивчення англійської мови. 2. Врахування рекомендацій Нацагентства від 21 червня 2022 р. щодо необхідності посилення вивчення історико-культурної складової (у ОП наявні ОК Історія України та Історія української культури).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: 1. Відсутність у вільному доступі переліку всіх вибіркових ОК. 2. Наявність помилок у структурно-логічній схемі ОП (не повністю відображено логічні зв'язки між окремими ОК). 3. Наявність у ЗВО трьох каталогів вибіркових дисциплін (рівні: університет, галузь (спеціальність), освітня програма) із чітко обмеженим обсягом вибору дисциплін з кожного каталогу, що зменшує можливості здобувачів щодо вільного вибору вибіркових ОК. 4. Наявність позакредитного ОК «Фізична культура», що збільшує навантаження на здобувачів. 5. Неспіврозмірність кількості тижнів для проведення контролю самостійної роботи у різних семестрах та часу їх проведення. ЕГ рекомендує: до початку 2023-2024 н.р. розмістити інформацію про всі вибіркові ОК на сайті ЗВО; до початку 2023-2024 н.р. розглянути можливість внесення змін у процес вибірковості ОК для надання змоги здобувачам обирати ОК з інших каталогів у більшому (меншому) обсягах (за їх бажанням) для забезпечення права вільного вибору здобувачів; до початку 2023-2024 н.р. оновити структурно-логічну схему ОК ОП, доповнивши її кореляційними зв'язками між окремими ОК, додати інформацію про пререквізити та постреквізити у силабуси обов'язкових ОК; до початку 2023-2024 н.р. перевести ОК «Фізична культура» з статусу позакредитної у статус обов'язкового ОК для забезпечення частини ПРН 02 ОП «використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя»; до початку 2023-2024 н.р. уніфікувати підхід для встановлення кількості тижнів для контролю самостійної роботи у всіх семестрах, їх взаємозв'язку із тижнями теоретичного навчання для забезпечення ритмічності планування та організації освітнього процесу за наявними обов'язковими та вибірковими ОК.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Проаналізувавши всі підкритерії критерію 2, ЕГ констатує, про те, що ОП має повну відповідність підкритеріям 2.5, 2.6; загальну відповідність підкритеріям 2.1, 2.2, 2.3, 2.4, 2.8 із можливістю виправлення слабких сторін та урахуванням рекомендацій до початку навчального року; при відсутності можливості врахування підкритеріїв 2.7 та 2.9. Використовуючи голістичний підхід, ЕГ вважає, що в цілому ОП відповідає критерію 2 за рівнем «В».

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання до ПНУіВС у 2022 р. були розроблені Приймальною комісією Університету відповідно до Порядку прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2022 р. з урахуванням всіх нормативно затверджених змін. Дані Правила разом з відповідними додатками були введені в дію Наказом ректора та своєчасно оприлюднені на офіційній сторінці Приймальної комісії у вкладці «Правила-прийому – 2022» (<https://u.to/FgkzHw>). ЕГ проаналізувала Правила прийому та засвідчує, що вони є чіткими, зрозумілими, структурованими та не містили дискримінаційних положень, зокрема розділом XV регламентовано процедуру забезпечення відкритості та прозорості під час проведення прийому до закладів вищої освіти. Правила прийому враховували особливості вступу для осіб, місце проживання яких є тимчасово окупована територія, територія населених пунктів на лінії зіткнення та адміністративної межі або які переселилися з неї після 01 січня 2022 р. Також розділом XVI даних правил визначено перелік можливостей для навчання осіб з особливими освітніми потребами. В Університеті функціонують Освітні центри «Крим-Україна», «Донбас-Україна» (<https://u.to/pAozHw>). З метою підготовки абітурієнтів до Вступної кампанії Інститутом післядипломної освіти та довузівської підготовки Університету проводяться підготовчі курси до національного мультипредметного тесту (<https://u.to/Ng8zHw>). Під час аналізу офіційного сайту ЗВО ЕГ встановила, що позитивною практикою є наявність окремої сторінки Приймальної комісії (<https://u.to/sBEzHw>), де розміщена інфографіка для вступників, рекомендації щодо написання мотиваційного листа (<https://u.to/JRMzHw>), контактна інформація щодо роботи Приймальної комісії (<https://u.to/hRQzHw>), результати Вступної кампанії, інформація щодо вступу для іноземних громадян (<https://u.to/oBUzHw>) тощо. Також гарним досвідом є функціонування Call-center Приймальної комісії та можливість реалізації зворотного зв'язку через вкладку «Запитання-Відповіді» (<https://u.to/NO84Hw>). ЗВО надає можливість абітурієнтам у випадку виникнення питань, що стосуються забезпечення відкритості та прозорості під час проведення прийому до Університету звернутися у відділ запобігання та виявлення корупції за телефоном гарячої лінії або шляхом написання листа на електронну пошту відділу (<https://u.to/zRYzHw>). ЕГ у ході спілкування зі здобувачами ВО отримала підтвердження, що інформація щодо прийому на ОПП «Управління міжнародним бізнесом» є доступною на офіційному сайті ЗВО.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Для вступу на навчання за ОПП «Управління міжнародним бізнесом» на перший (бакалаврський) рівень ВО допускаються особи, які отримали свідоцтво про ПЗСО або диплом молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра/фах. молодшого бакалавра). Вступники на навчання для здобуття ВО подають заяви тільки в електронній формі, крім окремо визначених випадків. ЗВО створює консультаційний центр при приймальній комісії для надання допомоги вступникам під час подання заяв. Конкурсний відбір у 2022 р. для вступу на 1-й курс за ОС бакалавр на основі ПЗСО здійснювався у формі НМТ з української мови, математики та історії України, сертифікатів ЗНО 2019–2021 рр. з трьох конкурсних предметів, індивідуальної усної співбесіди, вступ. іспиту для іноземців або розгляду мотиваційних листів в передбачених Правилами випадках. При вступі на базі диплома молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра/фах. молодшого бакалавра) для здобуття ОС бакалавр, зараховувалися бали НМТ з української мови або ЗНО 2019–2021 рр. з української мови та літератури / української мови (1-й предмет) та НМТ з математики або ЗНО з математики 2019–2021 рр. (2-й предмет). Конкурсний відбір вступників за даною ОПП на основі ПЗСО здійснюється на підставі конкурсного балу (КБ), що визначається за формулою: $(K_1 * P_1 + K_2 * P_2 + K_3 * P_3) / (K_1 + K_2 + K_3)$, де P_1, P_2, P_3 – оцінки з 1-го, 2-го та 3-го предметів, K_1, K_2, K_3 – невід'ємні вагові коефіцієнти. Остаточний КБ множиться на регіональний та галузевий коефіцієнт. Прийом на навчання на базі ПЗСО враховують особливості самої ОПП шляхом встановлення вагових коефіцієнтів з предметів НМТ (українська мова – 0,35; математика – 0,40; історія України – 0,25) або конкурсних предметів ЗНО 2019-2021 рр. (українська мова – 0,35; математика – 0,40; третій предмет – 0,25). ЕГ пересвідчилася, що вагові коефіцієнти НМТ/ЗНО мають найбільший показник з профільного предмета математики, що дозволяє відібрати за конкурсним відбором найбільш підготовленого, вмотивованого вступника. Для вступників на базі диплома молодшого спеціаліста (молодшого бакалавра/фах. молодшого бакалавра) КБ розраховується $0,5 * P_1 + 0,5 * P_2$, де P_1, P_2 – оцінка з 1-го та 2-го предметів. До кожного вступ. випробування встановлюються коефіцієнти на рівні 0,5. У разі прийому на навчання осіб, які здобули ВО за неспорідненою спеціальністю та вступають на дану ОПП на 2-й (3-й) курс, конкурсний відбір проводиться у формі вступ. випробування з математики та написання мотиваційного листа. Програма вступ. випробування з математики на 2022 р. оприлюднена на офіційній сторінці Приймальної комісії (<https://u.to/ZxgzHw>). На даній ОП таких вступників не має. ЕГ вважає гарною практикою, що вся необхідна інформація, щодо вступу 2022 на ОС бакалавр була згрупована на окремих вкладках «Вступ на перший курс (після 11 класів)», «Вступ на старші курси після коледжів», «Вступ на старші курси після бакалаврату на основі ВО», де оприлюднені інструкції, програми вступ. випробувань, обсяги прийому, вартість навчання тощо.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання

кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання РН, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності регламентується внутрішніми документами ЗВО, а саме: 1. Статутом ЗВО визначено, що одним із основних напрямів міжнародного співробітництва є сприяння академ. мобільності наукових, НПП та осіб, які навчаються в Університеті у рамках міжнародних договорів та проєктів (<https://u.to/bRozHw>); 2. Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів в р. 11 визначено, що здобувачам ВО, які реалізують право на академ. мобільність на території України чи поза її межами гарантується збереження місця навчання та виплата стипендії (<https://u.to/fB8zHw>); 3. Положенням про академ. мобільність учасників освітнього процесу регламентовано організацію академ. мобільності учасників освітнього процесу і встановлено загальний порядок організації програм академ. мобільності. П. 3.3 даного Положення визначає, що здобувачі ОС «бакалавр» допускаються до участі у програмах академ. мобільності за умови, якщо вони завершили хоча б один рік навчання за відповідним ступенем. Після повернення учасник освітнього процесу надає координатору завірену партнерським закладом копію документа з переліком та РН та додає до нього сертифікати, диплом, виписку навчальних досягнень тощо. Потім координатор на підставі наданого документа, завіреного в установленому порядку у партнерському закладі, з відповідною інформацією готує пропозиції щодо перезарахування вивчених НД та подає їх на затвердження керівнику навчального структурного підрозділу. Визнання результатів навчання здійснюється на основі Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS) (<https://u.to/7yAzHw>); 4. Положення про порядок визначення академічної різниці та перезарахування навчальних дисциплін регламентує практику зарахування РН, отриманих в інших закладах освіти при вступі на дану ОПП на базі молодшого спеціаліста або для отримання другої ВО із зарахуванням 60 кредитів ЕКТС (<https://u.to/RSIzHw>). ЕГ констатує, що в цілому правила є чіткими, зрозуміли, в повній мірі відповідають Конвенції та є доступними на офіційному сайті ЗВО. ЗВО має укладені двосторонні угоди з провідними університетами Республіки Польща в рамках програми «Подвійний диплом», бере участь у програмах Erasmus+ (<https://u.to/7ikzHw>) та має значну кількість угод із ЗВО Європи (<https://u.to/AywzHw>). Аналізуючи ВСО та під час спілкування з фокус-групами, ЕГ з'ясувала, що здобувачі проінформовані про можливості академ. мобільності, на кожному факультеті є координатори з міжнародної співпраці. Водночас практики визнання результатів отриманих під час академічної мобільності на даній ОПП не має. ЕГ рекомендує продовжити популяризувати академічну мобільність та щосеместрово проводити заходи з ознайомлення здобувачів з програмами академічної мобільності, зокрема внутрішньої з використанням технічних засобів зв'язку.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, регламентує Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти (<https://u.to/6jAzHw>). Зарахування результатів неформальної освіти відбувається у визначеному порядку. Здобувач подає Заяву на ім'я декана/директора разом додатковими документами. Заяву здобувач подає протягом перших 10 робочих днів від початку семестру задля того, щоб у випадку відмови у зарахуванні він зміг пройти підготовку з відповідної дисципліни в повному обсязі. Строк розгляду заяви та прийняття рішення про можливість/неможливість проводити подальші процедури визнання на основі наданої здобувачем інформації становить не більше 10 робочих днів. Прийняття рішення про визнання результатів неформального навчання здійснюється за підсумками їх оцінювання. Зарахування результатів неформальної освіти з навчальних дисциплін може бути проведено за рішенням декана/директора на підставі висновку комісії відповідної кафедри. Комісію формують у випадках, коли одноосібне рішення не прийняте, але є підстави для зарахування дисципліни/дисциплін. Комісію формують у складі зав. кафедри, що забезпечує викладання дисципліни, та одного з НПП, який викладає ту саму або споріднену дисципліну. Комісія розглядає заяву, вивчає подані ним документи про раніше здобуту освіту/засвоєні ОК, за необхідності проводить співбесіду зі студентом з метою з'ясування набутих компетентностей під час неформальної освіти. Комісія робить висновок про можливість або неможливість зарахування дисципліни. Службовим поданням і витягом із протоколу засідання комісії зав. кафедри інформує декана/директора про рішення комісії, з обов'язковим обґрунтуванням у випадку негативного результату. Комісія може рекомендувати: повне, часткове зарахування та відмову. Під час зарахування результатів неформального навчання зберігають раніше отриману оцінку навчальних досягнень студента (якщо така відображена в документах). Вважаємо, що передбачена процедура враховує всі права здобувачів на визнання РН отриманих у неформальній освіті. ЕГ вважає гарною практикою, що в силабусах ОК здобувачам надається право на врахування результатів неформальної освіти під час оцінювання у відповідності до внутрішніх нормативних документів ЗВО. Проте ЕГ рекомендує до початку 2023/2024 н.р. переглянути Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти та доповнити його процедурою подання здобувачем апеляції та створення апеляційної комісії у разі надання комісією негативного висновку. Аналіз Відомостей СО показав, що випадків визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, за даною ОПП не було. ЕГ рекомендує посилити політику інформування здобувачів щодо процедури визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

До сильних сторін ОПП ЕГ відносить: високий рівень інформаційного забезпечення щодо проведення Вступної кампанії; наявність окремої офіційної сторінки Приймальної комісії Університету, де зібрана вся необхідна інформація, яка поступово оновлюється; функціонування Call-center Приймальної комісії; діяльність відділу запобігання та виявлення корупції під час проведення Вступної кампанії, що надає можливість врегулювати питання у випадку виникнення питань, що стосуються забезпечення відкритості та прозорості під час проведення прийому до Університету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабкі сторони: відсутня практика визнання результатів отриманих під час академічної мобільності здобувачів; низька поінформованість здобувачів про процедуру визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті; відсутність у Положенні про порядок зарахування результатів неформальної освіти процедури подання апеляції здобувачем на рішення експертної комісії. Для внутрішнього покращення ОПП ЕГ рекомендує: щосеместрово відповідальною особою відділу міжнародних зв'язків продовжувати проводити заходи через офіційні інформаційні ресурси ЗВО, соціальні мережі або інші засоби комунікації зі здобувачами, які будуть присвячені популяризації академічної мобільності, як зовнішньої, так і внутрішньої з використанням технічних засобів зв'язку; протягом першого місяця кожного семестру активізувати заходи щодо покращення поінформованості здобувачів про процедуру визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті, враховуючи її потенціал в сфері управління міжнародним бізнесом; врахувати під час наступного перегляду Порядку визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті процедуру подання апеляції та створення апеляційної комісії, що сприятиме забезпеченню якості освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Експертна група констатує, що правила прийому на навчання за ОПП «Управління міжнародним бізнесом» у 2022 р. були чітко структурованими, зрозумілими, доступними на офіційному сайті ЗВО, не містили жодних дискримінаційних положень та цілком враховували особливості даної ОПП. Офіційний сайт ЗВО надає своєчасну та актуальну інформацію щодо Вступної кампанії. Університет забезпечує широкі можливості реалізації права на академічну мобільність всім учасникам освітнього процесу, має достатню кількість угод про співпрацю з ЗВО Європи. Зважаючи на наявність сильних сторін та рекомендації щодо продовження реалізації зовнішньої та внутрішньої академічної мобільності, проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо переваг та можливостей неформальної освіти та удосконалення Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти, ЕГ критерію 3 надає оцінку В.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Навчальний процес у ЗВО відбувається згідно «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» (<https://u.to/fB8zHw>). Методи й форми навчання та викладання, що використовують НПП на ОП, переважно сприяють досягненню встановлених цілей та ПРН, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу. В ході відео-зустрічей зі здобувачами та викладачами й аналізу силабусів ОК (<https://u.to/pDsZHw>), ЕГ встановила, що поширеними на ОП є виступи запрошених лекторів, експертів й практиків міжнародного бізнесу, громадських діячів; частину НД (ОК «Управління персоналом», «Міжнародний бізнес», «Стратегічний менеджмент в міжнародному бізнесі», ін.) викладають гостьові професори кафедри міжнародних економічних відносин. Ознайомлення з силабусами НД дозволило ЕГ з'ясувати, що навчання відбувається у вигляді лекцій, практичних занять, індивідуальної й самостійної роботи; для деяких НД викладачі використовують Zoom, Google Meet, Webex; для переважної більшості ОК - корпоративну систему дистанційного навчання D-learn (<https://d-learn.pro/>). Під час зустрічі з НПП встановлено, що з метою оцінювання якості навчання після завершення кожної ОК та наприкінці семестру відбувається опитування здобувачів (<https://u.to/fj8zHw>). Відповіді здобувачів на фокус-групі підтвердили, що вони в цілому задоволені методами навчання на ОП. Вони можуть вільно обирати теми наукових досліджень, місця проходження практики, керівника та тему кваліфікаційної бакалаврської роботи, дисципліни за вибором (https://u.to/O_Y4Hw), що підтверджує реалізацію потреб студентів як суб'єктів навчання та дотримання студентоцентрованого підходу та принципів академічної свободи.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих ОК ОП «Управління міжнародним бізнесом» регламентується Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ПНУіВС (<https://u.to/fB8zHw>) та Порядком організації та проведення оцінювання успішності здобувачів ВО ПНУіВС (<https://u.to/ozczHw>). У силабусі до кожної НД прописані цілі, компетентності, програмні результати, структура дисципліни, форми підсумкового контролю, порядок і критерії оцінювання. У фокус-групі зі здобувачами ЕГ з'ясувала, що на першому занятті за кожною НД, на початку кожного виду практики та написання КБР здобувачам надається повна інформація про цілі, зміст, очікувані результати та оцінювання ОК. Також іншими способами інформування здобувачів є розміщення силабусів на сайті ЗВО (<https://u.to/pDszHw>) та у системі дистанційного навчання D-learn, до якої має особистий доступ кожен здобувач. Зокрема, гарантом ОП на відео-зустрічі було підтверджено розміщення у D-learn відповідного силабусу на початку онлайн-курсу за ОК «Мікро- та макроекономіка». Отже, здобувачам ВО своєчасно і належним чином надається повна інформація щодо цілей, змісту, програмних результатів навчання та порядку і критеріїв оцінювання за конкретною ОК.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

У ЗВО поєднання навчання та досліджень реалізовано при підготовці кваліфікаційної бакалаврської роботи, де здобувачі можуть вільно обрати наукового керівника та її тему. У Методичних вказівках до виконання бакалаврських робіт (<https://u.to/10MzHw>) зазначено, що при їх написанні здобувачі можуть оприлюднити результати у вигляді наукової статті або тез доповіді. Під час фокус-групи зі здобувачами, ЕГ з'ясувала, що Балог В. готує на міжнародний конкурс наукову роботу на тему «Штучний інтелект в міжнародному бізнесі». Також здобувачі підтвердили, що НПП їх мотивують та заохочують до проведення наукових досліджень, проходження курсів на платформах Coursera, Udey, ін. На відео-зустрічі з НПП Коровчук Ю.І. зазначив про досвід участі у роботі Дискусійного клубу (<https://u.to/7w47Hw>) команди здобувачів ОП УМБ у складі Коллер А., Балог В., Ляшенко Л. Можливості зарахувати результати неформальної освіти регламентує відповідне Положення (<https://u.to/6jAzHw>), а результати такого навчання є представлені на сайті (<https://u.to/TBQ7Hw>). У ВСО зазначено, що результати наукових досліджень окремих НПП (Коровчук Ю.І., Михайлишин Л.І., Когут-Ференс О.І., ін.) лягли в основу оновлень НД, які вони викладають на ОП. На відео-зустрічі з роботодавцями ЕГ отримала підтвердження від окремих стейкхолдерів (Морозова І.В., Михайлишин І.І., ін.) про внесення ними пропозицій щодо додаткових ОК у ОП (при її оновленні), та доповнення переліку тем бакалаврських робіт, про що також зазначено у ВСО.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

У ВСО зазначено, що ініціаторами оновлення ОК на ОП є викладачі кафедри, керівництво ЗВО, структурного підрозділу, здобувачі вищої освіти, що регламентується відповідним Положенням про освітні програми у ПНУіВС (<https://u.to/apozHw>). Перегляд (удосконалення) ОП у ЗВО здійснюється, зокрема, за результатами оцінювання якості ОП шляхом опитування здобувачів (після сесії та вивчення ОК), викладачів, роботодавців, інших стейкхолдерів (https://u.to/_uU4Hw). За результатами оцінки підсумків опитування (<https://u.to/fj8zHw>), за словами гаранта Васильченка С.М., відбувається оновлення ОП. При проведенні онлайн-зустрічі з НПП ЕГ встановила, що на ОП здійснюється системне оновлення змісту ОК через використання власного експертного досвіду гостьовими професорами (Калініна С.П., Вівчар О.І., ін.), участі НПП у міжнародних проектах та програмах (Перевозова І.В., Мариненко Н.Ю., ін.), практичного досвіду викладачів (Когут-Ференс О.І., Перевозова І.В.). Аналіз силабусів НД засвідчив, що не всі НПП оновлюють список рекомендованої навчальної літератури та зазначають власні наукові публікації. У силабусі ВК «Міжнародні комерційні угоди» 8 джерел списку базової літератури втратили чинність (<https://u.to/QqE5Hw>). Окремі викладачі у силабусах вибірково НД продовжують рекомендувати до використання літературні джерела російських авторів. Зокрема, у силабусах дисциплін «Міжнародний економічний аналіз» (<https://u.to/cdVqHw>), «Трансформаційна економіка» (<https://u.to/AtlqHw>), «Управління корпоративними фінансами» (<https://u.to/ydtqHw>).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Координацію питань інтернаціоналізації діяльності у ЗВО здійснює відділ міжнародних зв'язків (<https://u.to/dUo6Hw>). Ухвалена Стратегія інтернаціоналізації Університету (<https://u.to/js05Hw>) передбачає розвиток міжнародної співпраці з провідними організаціями та установами, посилення міжнародної академічної та

наукової мобільності. Згідно Положення про академічну мобільність учасників освітнього процесу ПНУіВС (<https://u.to/6h46Hw>) та з ВСО ЕГ стало відомо, що здобувачі ОП «Управління міжнародним бізнесом» мають можливість пройти навчання за програмами Erasmus+ KA1 в закладах-партнерах ЗВО. На зустрічі з ЕГ представником відділу міжнародних зв'язків було підтверджено участь у 2019р. здобувача А. Шкварилюк а у такій програмі. Проте згідно списків здобувачів на сайті факультету такий здобувач навчався на іншій ОП (<https://u.to/rZtqHw>). Також у самоаналізі зазначено про активну участь викладачів ОП (Коровчук Ю.І., Вівчар О.І., Михайлишин Л.І., Васильченко С.М., ін.) у міжнародних науково-педагогічних стажуваннях та міжнародних конкурсах, що було підтверджено й на фокус-групі з НПП. Частина викладачів мають публікації у журналах, які індексуються в міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science. Процес інтернаціоналізації за ОП має потребу в активному подальшому розвитку серед здобувачів вищої освіти, особливо зважаючи на назву та фокус ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Позитивними на думку ЕГ є налагоджені систематичні опитування різних груп стейкхолдерів та врахування результатів оцінки їх побажань/потреб при перегляді ОК. Перевагою ОП є доступ до широкої експертизи стейкхолдерів-роботодавців, що забезпечує поєднання навчання і досліджень під час її реалізації. Форми і методи навчання сприяють досягненню заявлених у ОП цілей та ПРН, що було підтверджено на зустрічах ЕГ з гарантом ОП та зі здобувачами, а також шляхом аналізу силабусів навчальних дисциплін, зокрема і при демонстрації системи дистанційного навчання D-learn.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони: у силабусах НД: наявні літературні джерела, що втратили чинність (ВК «Міжнародні комерційні угоди»), список літератури окремих НД не містить наукових праць автора-викладача НД (ОК «Менеджмент в сфері послуг», ОК «Міжнародний менеджмент»), наявні джерела російських авторів (ВК «Міжнародний економічний аналіз», ВК «Трансформаційна економіка»); низька активність здобувачів у програмах академічної мобільності, програмах міжнародного партнерства, студентських обмінах, що стримує набуття ними міжнародного досвіду навчання та можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії. Доцільно розмістити у силабусах НД, особливо вибіркової компоненти, список актуальних літературних джерел, серед яких зазначити й власні публікації викладачів, які забезпечують навчання за ОК. Також ЕГ рекомендує посилити залучення здобувачів ОП до спільної з НПП наукової роботи та участі у міжнародних проектах й наукових конференціях.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Зважаючи на значну узгодженість за підкритеріями 4.1, 4.2., недоліки за підкритеріями 4.3., 4.4., 4.5, що не є суттєвими, релевантність актів та голістичний підхід в оцінюванні, ОП «Управління міжнародним бізнесом» відповідає рівню В за критерієм 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання регламентуються: Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (нова редакція), зокрема р. 8 визначає критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів (<https://u.to/fB8zHw>); Порядком про організацію та проведення оцінювання успішності студентів визначено, що при семестровому контролю з навчальних дисциплін підсумкова оцінка виставляється за 100-бальною, національною шкалами та шкалою ЕКТС (<https://u.to/ozczHw>); силабусами (<https://u.to/SjkzHw>; <https://u.to/pDszHw>); метод. матеріалами на платформі дистанційного навчання. ЕГ констатує, що на офіційній сторінці кафедри оприлюднені силабуси не всіх освітніх компонент для здобувачів 2019-2021 рр. вступу (<https://u.to/SjkzHw>), зокрема відсутні силабуси до обов'язкових компонент, таких як ОК21,

OK23, OK26, OK32-38, OK50 (відповідно до переліку компонент ОПП 2019 р. (https://u.to/_XJTHw)), що зменшує рівень поінформованості здобувачів. Також були проаналізовані силабуси для вступників 2022 р. ЕГ визначила, що в силабусах, зокрема в ОК11, ОК17, ОК23, ОК24, ОК30, ОК31, ОК36 існують неточності у відповідності форми підсумкового контролю відповідно до ОПП (в ОПП визначено екзамен, в силабусі – залік). ЕГ рекомендує НПП до початку 2023/2024 н.р. оновити силабуси для вступників 2022 р. на відповідність форми підсумкового контролю відповідно до ОПП; оприлюднити всі силабуси для здобувачів 2019-2021 рр. вступу на офіційній сторінці кафедри; доповнити їх шкалою оцінювання за 100-бальною, національною та шкалою ЄКТС. В ОПП визначено, що для поточного контролю застосовується тестування знань, контрольні-роботи, доповіді-презентації. До підсумкового контролю належить: тестування, оформлення і захист звітів з практики, курсові роботи, екзамени та заліки, публічний захист кваліф. роботи. ЕГ вважає, що визначені контрольні заходи дозволяють перевірити досягнення ПРН. Під час спілкування у фокус-групах ЕГ впевнилась, що викладачі на початку вивчення ОК надають повну інформацію здобувачам про форми контрольних заходів, критерії оцінювання. ЕГ вважає, що гарним досвідом є функціонування електронного журналу академічної групи, що підвищує рівень відкритості та прозорості результатів навчального процесу. В Університеті практикується проведення комплексного опитування, що враховує збір інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання. На запит ЕГ було надано посилання на приклад анкети для здобувачів (<https://u.to/Uj4zHw>) та на офіційній сторінці центру забезпечення якості оприлюднено результати опитування (<https://u.to/fj8zHw>). Під час спілкування зі здобувачами ЕГ було встановлено, що здобувачі своєчасно отримують інформацію про цілі, зміст, очікувані РН, порядок і критерії оцінювання у межах ОК та за необхідності можуть отримати додаткові роз'яснення під час заняття або на консультаціях.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Форма атестації здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти ОПП «Управління міжнародним бізнесом» відповідає вимогам Стандарту вищої освіти за спеціальністю 073 «Менеджмент». Атестація здобувачів здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи, що є самостійною індивідуальною науково-дослідницькою роботою, в якій відображені результати теоретичної і практичної підготовки бакалаврів в рамках ОПП за спеціальністю 073 «Менеджмент» та передбачає розв'язання складного завдання або практичної проблеми в сфері управління. Атестація здійснюється відкрито і публічно. Кваліфікаційна робота не повинна містити жодних ознак академічного плагіату, фальсифікацій та списування. Наказом ректора, зокрема, встановлена допустима межа запозичень відповідно до рекомендацій менеджерів систем перевірки на оцінку рівня унікальності «Plagiat.pl» та «Unichек». Вона складає 50 % за критерієм 5 слів підряд та 25 % за критерієм 25 слів підряд. На офіційній сторінці кафедри міжнародних економічних відносин можна ознайомитись з переліком тем кваліфікаційної роботи (<https://u.to/EUEzHw>), за допомогою гугл-форми можна подати заяву на бакалаврську роботу (<https://u.to/mElzHw>) та ознайомитись з Методичними рекомендаціями щодо виконання бакалаврських робіт (<https://u.to/10MzHw>). Здобувачка 4-го курсу підтвердила, що здобувачі мають право самостійного обирати тему кваліфікаційної роботи та наукового керівника відповідно до затвердженої тематики дослідження або запропонувати власну тему. Тема бакалаврської роботи узгоджується з науковим керівником, розглядається та затверджується на засіданні відповідної кафедри.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила проведення контрольних заходів регламентується: р. 8 Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (<https://u.to/fB8zHw>); Порядком організації та проведення оцінювання успішності студентів (<https://u.to/ozczHw>); Положенням про порядок визначення академ. різниці та перезарахування НД (<https://u.to/LUkzHw>); Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії (<https://u.to/fkszHw>) та ін. Доступність для всіх учасників освітнього процесу визначених положень забезпечується через розміщення їх на офіційному сайті ЗВО (<https://u.to/gUwzHw>). Об'єктивність екзаменаторів забезпечується Кодексом честі (<https://u.to/h1AzHw>), який визначає, що НПП зобов'язані об'єктивно оцінювати РН здобувачів та не допустити свідомого завищення або заниження оцінки РН здобувачів. В Університеті функціонує Комісія з питань етики та академічної доброчесності діяльність якої регулюється відповідним Положенням (<https://u.to/HVlZHw>) (на запит ЕГ було надано Звіт комісії з питань етики та академ. доброчесності за 2020–2021 рр.). Об'єктивність НПП також реалізується за допомогою використання тестування за допомогою дистанційної платформи навчання. В ЗВО врегульовано процедуру повтор. проходження контрольних заходів, яка визначає, що здобувач має право не більше двох разів з кожної дисципліни пройти процедуру повторного проходження. Здобувач отримує талон №2 та складає екзамен викладачу курсу, у разі не складання отримує талон №3 екзамен складається при комісії, виключно у тестовій формі з використанням організаційно-технологічних процесів., рішення якої є остаточним. За інформацією у ВСО три здобувача проходять повторне вивчення курсу «Креативне мислення в бізнесі». Порядком організації та проведення оцінювання успішності студентів (<https://u.to/f1gzHw>) регламентується, що студент має право звернутися до зав. кафедри, до якої належить викладач, дії якого оскаржуються з заявою щодо оскарження результатів семестрового (підсумкового) контролю. Розпорядженням зав. кафедри створюється апеляційна комісія, яка розглядає апеляцію. У випадку виникнення спірних питань комісія може запропонувати студенту підтвердити рівень своїх знань у тестовій формі з

використанням ІТ-технологій. За наслідком розгляду заяви комісія може залишити підсумкову оцінку без змін або підвищити її. Рішення комісії є остаточним. Під час інтерв'ювання здобувачі зазначили, що за необхідності мають можливість повторно скласти залік чи екзамен. Випадків оскарження результатів чи виникнення конфлікту інтересів на даній ОПП не виявлено.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політику забезпечення академічної доброчесності регламентовано: Кодексом честі (<https://u.to/h1AzHw>); Положенням про запобігання академічного плагіату (<https://u.to/vFszHw>); Положенням про запобігання академічного плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти (<https://u.to/Gl4zHw>). Змістовний аналіз документів ЗВО засвідчує, що політика дотримання академічної доброчесності є достатньо чіткою, зрозумілою та доступною на сайті ЗВО (<https://u.to/UF8zHw>). Перевірці на плагіат підлягають курсові та кваліфікаційні роботи здобувачів ВО, тези, статті. Не пізніше, ніж за 20 календарних днів до захисту на кафедрі в роздрукованому та електронному форматі подається остаточний варіант роботи. Потім відповідальна особа завантажує роботу до системи перевірки де форм. Звіт подібності, який передається на кафедру. На підставі звіту кафедра приймає рішення про оригінальність роботи і готує висновок. Якщо роботи не допускається до захисту у разі виявлення плагіату, до здобувача застосовуються заходи академічної відповідальності. У випадку незгоди з висновком автор має право подати апеляцію. ЕГ отримала підтвердження про факт існування технологічних рішень для протидії порушенням академічної доброчесності за допомогою сервісів Unicheck та Plagiat.pl. (на запит ЕГ було надано договори про надання послуг, проте дія цих договорів закінчилась 31.12.2022 р.). ЕГ рекомендує терміново врегулювати питання, що стосується чинності договорів про надання послуг з перевірки на плагіат за допомогою відповідних сервісів, для забезпечення можливості перевірки робіт у відповідних сервісах. До здобувача у випадку встановлення факту академічного плагіату або іншого виду порушення академічної доброчесності може бути застосовано письмове попередження, догана; повторне проходження оцінювання; повторне проходження відповідного ОК ОП; позбавлення академічної стипендії; позбавлення наданих університетом пільг з оплати навчання. У разі наявності не менше 2 фактів академічного плагіату або іншого виду порушення академічної доброчесності здобувачем освіти є підставою для його відрахування за рішенням ректора. Під час спілкування з менеджментом ЗВО ЕГ впевнилась, що на достатньому рівні популяризується академічна доброчесність шляхом проведення семінарів, в ЗВО функціонують Школа академічної доброчесності та Школа кураторів. У ході спілкування з представниками допоміжних структурних підрозділів ЕГ встановила, що репозитарій кваліфікаційних робіт може формуватися на кафедрі, факультеті чи в Інституційному репозитарії (на вибір структурного підрозділу). ЕГ рекомендує унормувати процедуру розміщення кваліфікаційних робіт та після захисту кваліфікаційних робіт на даній ОПП оприлюднювати її повнотекстові версії. За наданою ЕГ інформацією у 2021 р. на даній ОПП були виявлені факти порушення академічної доброчесності, які були усунені, курсова робота пройшла повторну перевірку та була допущена до захисту.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

До сильних сторін ОПП ЕГ відносить: функціонування електронного журналу академічної групи та можливість проведення контрольних заходів на дистанційній платформі навчання, що підвищує рівень відкритості та прозорості навчального процесу; практикується проведення комплексного опитування, що враховує збір інформації щодо чіткості та зрозумілості критеріїв оцінювання; ЗВО фокусує велику увагу на заходах з популяризації академічної доброчесності; в ЗВО функціонують Школа академічної доброчесності та Школа кураторів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Слабкі сторони: на офіційній сторінці кафедри відсутні силабуси обов'язкових компонент, для вступників 2019-2021 рр., зокрема для ОК21, ОК23, ОК26, ОК32-38, ОК50 (відповідно до переліку компонент ОПП 2019 р.), що зменшує рівень поінформованості здобувачів; в силабусах для здобувачів 2022 р. вступу, зокрема в ОК11, ОК17, ОК23, ОК24, ОК30, ОК31, ОК36, існують неточності у відповідності форми підсумкового контролю відповідно до ОПП (в ОПП визначено екзамен, в силабусі – залік); відсутня унормована процедура щодо розміщення кваліфікаційних робіт в Репозитарії; договори про надання послуг перевірки на плагіат припинили свою чинність 31.12.2022 р. Для внутрішнього покращення ОПП ЕГ рекомендує: НПП забезпечити оприлюднення силабусів всіх освітніх компонентів для здобувачів 2019-2021 рр. вступу на офіційній сторінці кафедри міжнародних економічних відносин; НПП до початку 2023/2024 н.р. оновити силабуси для здобувачів 2022 р. з метою виправлення допущених помилок, зокрема привести у відповідність форму підсумкового контролю відповідно до ОПП (в ОПП вказано екзамен, в силабусі - залік); унормувати процедуру розміщення кваліфікаційних робіт та після захисту

кваліфікаційних робіт на даній ОПП оприлюднювати їх повнотекстові версії; врегулювати питання, що стосується чинності договорів про надання послуг перевірки на плагіат за допомогою технологічних рішень.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

За даним Критерієм ЕГ зробила висновок, що Університет популяризує та дотримується правил академічної доброчесності. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання є чіткими та зрозумілими. Інформація щодо проведення контрольних заходів є доступною для всіх здобувачів. Для максимально об'єктивної оцінки результатів навчання на ОП запроваджена практика проведення контрольних заходів на дистанційній платформі навчання, що унеможлиблює їх неправомірну зміну. Зважаючи на виявлені сильні сторони та запропоновані рекомендації щодо покращення програми, експертна група дійшла висновку, що ОПП відповідає рівню В за цим критерієм.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

На основі аналізу ВСО, матеріалів сайту ПНУіВС, відео-зустрічей з керівництвом, викладачами та здобувачами, ЕГ встановила, що до викладання на ОП залучені фахівці з високим та достатнім рівнем академічної та професійної кваліфікації. Частина НПП, Калініна С.П., Вівчар О.І., Когут-Ференс О.І., Перезова І.В., Морозова О.С. та інші, мають власний експертний громадський або практичний досвід реалізації національних та міжнародних проектів. Вимоги до викладачів та взаємодія з ними на ОП регламентується Положенням про кадрове забезпечення ОП та кадрове забезпечення освітнього процесу ОП у ПНУіВС (<https://u.to/q1dGHw>), Положенням про рейтингове оцінювання ефективності роботи НПП (<https://u.to/u35BHw>) та Порядком розподілу дисциплін між НПП кафедр Університету (<https://u.to/S8lBHw>). Аналіз інформації у табл. 2 ВСО та її уточнення на фокус-групі з НПП, ознайомлення з даними сторінки кафедри МЕВ на сайті Університету (<https://u.to/45kzHw>) дозволили ЕГ пересвідчитись, що викладачі НД мають відповідні документи про освіту та науковий ступінь, наукові та/або науково-методичні праці відповідно до тематики ОК, які вони викладають; пройшли стажування за останні п'ять років. Обов'язкові дисципліни загальної та професійної підготовки забезпечують 19 викладачів (6 докторів наук, 13 кандидатів економічних наук). ЕГ вважає, що академічна кваліфікація НПП з огляду її відповідності дисциплінам є достатньою. Значна частина викладачів мають наукові публікації за профілем викладання у виданнях, що індексуються в міжнародних наукометричних базах Scopus та Web of Science; всі викладачі мають публікації у фахових вітчизняних виданнях. Перспективною можливістю для ОП, на думку ЕГ, є підвищення активності викладачів кафедри МЕВ у виданні авторських навчальних підручників, посібників та практикумів.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний відбір НПП у НПУіВС регламентується Положенням про порядок заміщення посад НПП (<https://u.to/Z3lCHw>). Конкурсна комісія розглядає питання про початок (продовження) трудових відносин з НПП лише в разі відповідності Ліцензійним умовам. В ході відео-зустрічей з керівництвом, викладачами, адміністративним персоналом ЕГ встановлено, що ЗВО дотримується встановлених законодавством вимог до викладачів при проведенні конкурсного відбору, а також додатково бере до уваги результати внутрішнього рейтингування НПП (за вимогами Положення про рейтингове оцінювання ефективності роботи НПП (<https://u.to/u35BHw>)); процедури проведення конкурсу є відкритими, рішення приймаються більшістю голосів; фактів про використання дискримінаційних підходів та суб'єктивних вимог при проведенні конкурсного відбору не встановлено. На відео-зустрічах гарант підтвердив, що регулярно у системі D-learn здобувачі проходять опитування за НД ОП, у яких вони також оцінюють якість викладання конкретного викладача. Проте доступні ЕГ дані демонструють опитування загального характеру (<https://u.to/fj8zHw>), без виокремлення їх за дисциплінами (та викладачами), що не дає можливості використовувати такі результати для ухвалення відповідних управлінських рішень.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

За результатами аналізу ВСО та відео-зустрічі з роботодавцями ЕГ з'ясувала, що на ОП залучено і ведеться співпраця з 17 стейкхолдерами-роботодавцями, які активно долучені до освітнього процесу як експерти-рецензенти ОП «Управління міжнародним бізнесом», як гостьові професори (Перевозова І.В., Калініна С.П., Вівчар О.І., Журба І.Є. ін.), як керівники виробничої практики (відповідно до укладених із ЗВО договорів), як організатори екскурсій та стажувань для здобувачів, як респонденти щорічних опитувань. За ініціативою керівництва ЗВО з метою проведення зустрічей зі здобувачами та викладачами у ЗВО систематично запрошують практиків бізнесу й представників державних установ та організацій. Реалізації практико-орієнтованого підходу на ОП сприяє наявність одночасно штатних викладачів (Васильченко С.М., Михайлишин Л.І., Когут-Ференс О.І., ін.), які за сумісництвом є представниками керівного складу підприємств-роботодавців. На зустрічі з ЕГ гарант Васильченко С.М. та завідувач кафедри МЕВ Михайлишин Л.І. підтвердили тісну співпрацю з роботодавцями щодо перегляду та надання рекомендацій ними для покращення та оновлення ОП «Управління міжнародним бізнесом» (<https://u.to/ivlTНw>). Потенційною можливістю розвитку освітнього процесу за ОП є реалізація практики залучення роботодавців у якості членів комісій із захисту кваліфікаційних бакалаврських робіт.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Відповідно до ВСО, а також за підтвердженням на відео-зустрічах зі здобувачами та академічним персоналом ОП, ЕГ стало відомо про ініціативу кафедри для здобувачів вищої освіти щодо систематичного проведення курсу лекцій гостьового професора, д.е.н., проф. Калініної С.П., керівника програми розвитку персоналу корпорації «Донецьк-сталь» (2002-2014рр.). За оцінками здобувачів ОП цікавим та корисним є викладання професіоналами-практиками окремих тем дисциплін англійською мовою, зокрема гарантом ОП НД «Мікро- та макроекономіка», гостьовим професором Мариненко Н.Ю. дисциплін «Міжнародний маркетинг» та «Стратегічне управління міжнародним бізнесом». До викладання обов'язкових ОК залучені такі практики бізнесу: проф. Вівчар І.В. – викладає «Глобальний цифровий бізнес», «Кібер-безпека в міжнародному бізнесі», «Міжнародний бізнес»; проф. Перевозова І.В. – викладає «Продакт і бренд менеджмент», «Маркетинг». У самоаналізі зазначено, що викладання на ОП також забезпечують фахівці-практики ПНУіВС – головний бухгалтер – Григорів О.О. та Начальник відділу публічних закупівель – Бойчук У.В. Рекомендацією ЕГ щодо посилення практико-орієнтованого спрямування ОП є запровадження системного використання здобувачами у НД, які викладають експерти бізнесу, спеціальних інформаційно-комунікаційних інструментів й платформ, професійного ПЗ.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ЗВО професійний розвиток НПП регламентує Положення про стажування та підвищення кваліфікації наукових, педагогічних та науково-педагогічних працівників ПНУіВС (<https://u.to/DxxННw>). На відео-зустрічі з керівництвом ЗВО з'ясовано, що ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів через спільні міжнародні проекти та програми (<https://u.to/djRHHw>), фінансування участі НПП у публікації статей, що індексуються у наукометричних базах Scopus і Web of Science (<https://u.to/8j9ННw>), залучення та стимулювання до участі у конференціях, конкурсах, олімпіадах, стажуваннях тощо. НПП самостійно обирають тематичний напрям заходу, країну його проведення та суб'єкта надання послуг з підвищення кваліфікації/стажування, проте за 5 років сукупно має бути пройдено програм підвищення кваліфікації не менше, ніж на 6 кредитів ЄКТС. На відео-зустрічі ЕГ з академічним персоналом було підтверджено, що більшість НПП регулярно відвідує національні та міжнародні програми стажувань й підвищення кваліфікації, що є також зазначено у ВСО. Відомості про проходження стажувань НПП за ОП «Управління міжнародним бізнесом» наведені на сторінці кафедри сайту ЗВО (<https://u.to/djRHHw>). На сайті також представлено інформацію про наукові заходи та проекти, і Положення про наукові школи ПНУіВС (<https://u.to/vs5ННw>). Однак, інформації про власну наукову школу кафедри МЕВ або наукові конференції ЗВО для НПП, зокрема, і ОП УМБ, наразі відсутні.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Стимулювання розвитку викладацької майстерності науково-педагогічного персоналу ЗВО регулює Додаток 5 (Положення про преміювання працівників ПНУіВС) Колективного договору ЗВО (<https://u.to/lmLzHw>), Положення про рейтингове оцінювання ефективності роботи НПП (<https://u.to/u35ВНw>), Положення про підтримку наукових та НПП університету за публікації, які індексуються у наукометричних базах Scopus і Web of Science (<https://u.to/8j9ННw>). На зустрічі ЕГ з адміністративним персоналом ЗВО головний бухгалтер Григорів О.О. зазначала про стимулювання НПП ЗВО у 2022р. (за публікації у наукометричних базах Scopus і Web of Science) сумарно на 2,5 млн. грн., що включено у навчальне навантаження як еквівалент навчальних годин. У ВСО зазначено про проведення у ЗВО тренінгів, семінарів та навчальних програм, зокрема, і з розвитку викладацької майстерності, організовуваних здебільшого Проектно-освітнім центром «Агенти змін» (<https://u.to/dKVННw>), про що на зустрічі також зазначали й НПП. Моральною формою заохочення викладачів ПНУіВС є відзнаки: Медаль «За заслуги перед університетом», «Подяка ректора», які вручають відповідно Положення про заохочувальні відзнаки ПНУіВС (<https://u.to/t-ННw>), а також отримання звання відповідно до Положення про звання «Почесний професор ПНУіВС» (<https://u.to/nepННw>).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Позитивними практиками є створена у ЗВО прозора процедура конкурсного відбору НПП та система дієвих стимулів до розвитку та підвищення фахової майстерності викладачів (преміювання за публікації у наукометричних базах Scopus і Web of Science, безкоштовна участь у тренінгах і навчальних програмах ЗВО; наявність заохочувальних відзнак). Вагомою перевагою освітньої програми є залучення до викладання гостьових професорів як сумісників, а також присутня на ОП потужна когорта професіоналів-практиків бізнесу й створена система регулярних зустрічей з різними представниками роботодавців та експертів з питань управління міжнародним бізнесом.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Слабкі сторони: низька активність викладачів кафедри МЕВ у виданні авторських навчальних підручників, посібників та практикумів, що пов'язано з недостатнім стимулюванням таких видів робіт і може послаблювати й наукову активність здобувачів; відсутня практика залучення роботодавців у якості членів комісії із захисту кваліфікаційних бакалаврських робіт. ЕГ рекомендує започаткувати власні програми розвитку академічного персоналу, які би були спрямовані на розвиток педагогічної майстерності з використанням сучасних цифрових інструментів, програмного забезпечення, набуття цифрових навичок, інноваційних методів викладання. ЕГ рекомендує започаткування щорічної наукової конференції (із залученням міжнародних партнерів) для посилення науково-дослідницької складової здобувачів й НПП. Необхідним на думку ЕГ є регулярне оновлення інформації на сайті ЗВО, зокрема, і про наукові здобутки здобувачів.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Зважаючи на значну узгодженість за підкритеріями 6.1, 6.2., елементи зразковості за підкритеріями 6.3., 6.4., недоліки за підкритеріями 6.5, 6.6., що не є суттєвими, релевантність фактів та голістичний підхід в оцінюванні, ОП «Управління міжнародним бізнесом» відповідає рівню В за критерієм 6.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час експертизи ЕГ було досліджено стан фінансових та матеріально-технічних ресурсів (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання), а також навчально-методичного забезпечення, які забезпечують досягнення цілей та ПРН ОП. За словами гол. бухгалтера Григорів О. при плануванні та організації закупівель ЗВО враховує інтереси всіх структурних підрозділів, які збираються у формі службових записок. На жаль, у період воєнного стану діють заборони щодо придбання певних видів обладнання, матеріалів, але в цілому матеріально-технічне забезпечення ЗВО, продемонстроване у вигляді фото та відеозвіту на запит ЕГ, відповідає вимогам щодо технічного та інформаційного забезпечення, наведеного у таблиці 1 до ВС. На запит ЕГ щодо переліку ПЗ, яке використовується у ОП, надійшла відповідь, також отримані відповіді від НПП під час зустрічі з ЕГ, що в більшості здобувачам для ознайомлення пропонуються безкоштовні версії програм, або ті програми, які можуть продемонструвати НПП, які паралельно працюють практиками (зокрема це було підтверджено Григорів О., Когут-Ференс О.). Директор наукової бібліотеки Дзумедзей Р. на зустрічі з ЕГ розповів про шляхи цифровізації бібліотечних послуг, які актуалізувалися, починаючи з 2020 року (початку карантинних обмежень). Він охарактеризував фонди бібліотеки у контексті ОП, як достатні, навівши приклади співпраці з бібліотеками інших країн при запитах від учасників освітнього процесу ПНУіВС. Подібні послуги були підтверджені на зустрічі ЕГ з академічним персоналом Кобутою С., яка зазначила, що на запит від викладачів або здобувачів щодо певного видання, яке відсутнє у бібліотеці ЗВО, її представники зв'язувалися із представниками інших бібліотек, у т.ч. закордонних, для забезпечення доступу до нього. Навчально-методичне забезпечення ОП у переважній більшості знаходиться у системі дистанційного навчання ПНУіВС, крім силабусів, які розміщені на сайті кафедри: <https://u.to/pDszHw>. Під час огляду МТБ гарант ОП Васильченко С. та завідувачка кафедри Михайлишин Л. продемонстрували ЕГ наповнення курсів у системі дистанційного навчання

(<https://d-learn.pro/>). Зокрема, у цій системі у розрізі кожного курсу є інформація про його автора, силабус ОК, лекційний матеріал, матеріал для самостійної роботи та тестові завдання для контролю (які, за словами гаранта ОП, можуть бути різного типу: одна, кілька, з відкритою відповіддю). Начальниця НМВ Солонець І. та керівництво ПНУіВС під час зустрічей з ЕГ відзначили, що ЗВО перебуває у стадії переходу на нову систему дистанційного навчання та поступово планує відмовитися від РП ОК на користь силабусів, структуру яких планують доповнити відповідно до потреб ЗВО. Для забезпечення ОК ОП у ПНУіВС, на думку ЕГ, достатньо фінансових, матеріально-технічних ресурсів та навчально-методичного-забезпечення. ЕГ рекомендує використати сучасне ПЗ для вивчення ОК ОП у сфері міжнародного менеджменту, інформаційних технологій шляхом придбання ліцензійного ПЗ та використання безкоштовного ПЗ (Power BI Desktop тощо).

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічей ЕГ з учасниками різних фокус-груп в ході віддаленої експертизи, ними було підтверджено безоплатний доступ для учасників освітнього процесу ПНУіВС до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності. Зокрема, у всіх авторизованих учасників освітнього процесу (які підключені до корпоративної пошти) є можливості: користуватися ресурсами дистанційної системи для навчання (<https://d-learn.pro/>), зареєструватися для користування ресурсами зовнішніх платформ для онлайн-навчання: Udemu (<https://u.to/ueY4Hw>) та Coursera (https://u.to/s_Y4Hw); користуватися послугами наукової бібліотеки: щодо онлайн-визначення УДК до власної публікації (<https://u.to/vuY4Hw>); віртуальною довідкою (<https://u.to/xOY4Hw>) тощо. За словами директора наукової бібліотеки на всіх комп'ютерах, розташованих у внутрішній мережі ПНУіВС наявний доступ до видань, які індексуються у НМБ Scopus та Web of Science, до частини з яких за запитом від користувачів можна отримати доступ поза межами ЗВО (що було підтверджено Благуном С. під час зустрічі з академічним персоналом). До послуг учасників освітнього процесу лабораторії інформаційно-обчислювального центру (<https://u.to/yOY4Hw>), одна з яких знаходиться у корпусі, де переважно відбувається освітній процес за цією ОП. Здобувачами та адміністративним персоналом під час зустрічі з ЕГ було підтверджено факт безкоштовної можливості перевірки власних навчальних (курсів, кваліфікаційні роботи здобувачів, навчально-методичні видання НПП), та наукових праць (наукові статті учасників освітнього процесу, дисертаційні роботи НПП) сервісом Unicheck. Здобувачі під час зустрічі з ЕГ не навели прикладів платних послуг, якими їм потрібно користуватися під час освітнього процесу у ПНУіВС. ЕГ ознайомила із можливостями інформаційних ресурсів ЗВО та рекомендує активізувати процес наповнення інституційного репозитарію ЗВО навчально-методичними та науковими працями НПП.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Питання безпеки життя та здоров'я здобувачів відображені у стратегії ЗВО «Студентський простір» <https://u.to/Вес4Hw>. Комплекс заходів з безпечності освітнього середовища представлено у розділі: https://u.to/з_Y4Hw. В умовах воєнного стану у ПНУіВС створені тимчасові укриття, маршрут до яких було продемонстровано ЕГ у відео, отриманому на запит. Здобувачі та НПП підтвердили, що у випадку повітряних тривог, освітній процес переривається і всі учасники освітнього процесу переходять в укриття. Якщо тривалість повітряної тривоги є значною, то перервані заняття переносяться та відпрацьовуються. Також на сайті ПНУіВС створено розділ «Штаб цивільної оборони» (<https://pnu.edu.ua/cdh/>), у якому розміщено інформацію для учасників освітнього процесу на випадок виявлення підозрілих предметів, хімічної атаки, склад тривожної валізи тощо. Також адміністрацією пропагується проходження додаткових курсів для учасників освітнього процесу, які спрямовані на інформування щодо дій у випадку непередбачуваних обставин, загрози життю або здоров'ю (НПП під час зустрічі з ЕГ орієнтували на Платформу «Зрозуміло» від Фонду Східна Європа: <https://u.to/FOc4Hw>). У ПНУіВС активно діє навчально-виробнича лабораторія виховної та психолого-педагогічної роботи, яка регулярно проводить заходи для різних категорій учасників освітнього процесу щодо означених у підкритерії питань (наприклад, <https://u.to/Кuc4Hw>, <https://u.to/POc4Hw>, https://u.to/V_c4Hw), на її сайті наявний розділ «Абетка безпеки» (<https://u.to/aOc4Hw>). В період воєнного стану, коли кількість осіб, які звертаються за психологічною допомогою значно збільшилась, до допомоги таким особам приєднався факультет психології, у структурі якого створено Центр психологічної підтримки «Разом з тобою» (<https://u.to/fOc4Hw>), представники якого «готові надати кваліфіковану допомогу (безкоштовно) дорослим та дітям, що з різних обставин перебувають під час війни у стані гострого стресу». На території ПНУіВС наявний медпункт (Здоровпункт), інформацію про роботу якого підтверджено здобувачами під час зустрічі з ЕГ та фотозвітом на запит ЕГ.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ПНУіВС багато уваги надає для забезпечення підтримки здобувачів вищої освіти. ЕГ відзначає широкий спектр послуг, які може отримати здобувач вищої освіти у віддаленому режимі за допомогою онлайн-сервісів (інструкцій), які наявні на сайті ЗВО. Зокрема, це можуть бути: інструкції щодо використання різних сервісів для віддаленої

комунікації з НПП (<https://u.to/FOg4Hw>); інструкції та допоміжні матеріали щодо використання системи дистанційного навчання (<https://u.to/OOg4Hw>); можливості користування електронною бібліотекою (https://u.to/X_g4Hw) з додатковими поясненнями для першокурсників (http://lib.pnu.edu.ua/1_kurs.php); замовлення довідок через сервіс електронної взаємодії (наприклад, довідки про підтвердження навчання студентів (<https://u.to/Muk4Hw>); довідки про доходи (нарахування стипендії) (<https://u.to/cek4Hw>); витягу з наказу про зміну вартості навчання (https://u.to/o_k4Hw)). Здобувачі під час зустрічі з ЕГ підтвердили, що користувалися такими сервісами та залишилися задоволеними за результатами електронної взаємодії з ПНУіВС. Здобувачі можуть поставити запитання адміністрації ЗВО через форму зворотного зв'язку (<https://u.to/xuk4Hw>), до їх послуг періодично оновлюється перелік конкурсів та грантів (https://u.to/V_o4Hw). Здобувачі періодично беруть участь у заходах навчально-виробничої лабораторії виховної та психолого-педагогічної роботи, зокрема у рамках консультативної допомоги представників цього відділу (https://u.to/L_o4Hw), можуть звернутися за допомогою до Центру психологічної підтримки «Разом з тобою» (<https://u.to/fOc4Hw>). Інформацію про успішність здобувачі отримують з електронних журналів, до яких доступ налагоджено через систему корпоративної пошти (<http://webportal.pnu.edu.ua>), з матеріалами навчальних курсів вони знайомляться у системі дистанційного навчання (<https://d-learn.pro/>). На сайті факультету здобувачі можуть ознайомитися із розкладом, рейтингом успішності (<https://u.to/fOo4Hw>), новинами (<https://u.to/tuo4Hw>) тощо. На сайті кафедри наявні графіки освітнього процесу (<https://u.to/3Oo4Hw>), силабуси ОК (<https://u.to/pDszHw>), методичне забезпечення для практичної підготовки (https://u.to/J_s4Hw). Захистом прав здобувачів займаються куратори, на допомогу яким наявна інформація на різних сайтах (наприклад, https://u.to/T_s4Hw), представники студентського сенату (https://u.to/h_s4Hw) та студентського профкому (<https://profkom.if.ua/>). Соціальна підтримка здобувачів на ОП здійснюється за допомогою соціальної стипендії, наявних державних і приватних стипендій (стипендії від фонду Лозинських, фонду «Повір у себе», фонду Інституту Східноєвропейських досліджень тощо). Велику увагу в ПНУіВС сьогодні надається волонтерській діяльності, що було підтверджено здобувачами та представниками студентського самоврядування під час зустрічей з ЕГ (<https://u.to/rOs4Hw>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

В ході аналізу отриманого відео- та фотоогляду МТБ ПНУіВС ЕГ пересвідчилася, що ЗВО постійно розвиває можливості доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітнього процесу. Це реалізується як завдяки створенню умов для фізичного доступу таких осіб на територію ЗВО (пандуси до навчальних корпусів та гуртожитків, підйомник та кнопка виклику у одному з навчальних корпусів, спеціальні туалетні кімнати та ліфти), так і розвитку діджиталізації освітнього процесу (електронний розклад, система дистанційного навчання, електронна взаємодія із здобувачами вищої освіти). ЕГ ознайомилася із графіком пристосування приміщень ЗВО в напрямку пристосування приміщень ПНУіВС в питанні задоволення потреб осіб з особливими освітніми потребами (https://u.to/1_s4Hw). Також ЕГ проаналізувала Порядок супроводу особам з інвалідністю та іншим маломобільним групам (<https://u.to/-es4Hw>). На основі наведеної інформації у ВС та фактів, що були продемонстровані в межах огляду МТБ (на запит ЕГ), ЕГ пересвідчилася, що ПНУіВС має розуміння важливості забезпечення комфортних умов навчання для здобувачів з особливими освітніми потребами та робить всі необхідні кроки для створення такої можливості.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Під час зустрічей ЕГ зі здобувачами та академічним персоналом не було наведено фактів наявних конфліктних ситуацій на ОП під час організації освітнього процесу. Разом із тим здобувачі відзначили, що у випадку виникнення конфліктних ситуацій вони можуть звернутися до старости, куратора, керівництва кафедри, деканату, студентського самоврядування для захисту власних прав. Якщо конфліктна ситуація виникає у гуртожитку, де проживають здобувачі, вони можуть звернутися до старости поверху, або вище - до представників студентського профкому, які беруть участь у поселенні та супроводі проживання здобувачів у гуртожитках. На зустрічі з ЕГ заступник голови профкому студентів Хомяк І. підтвердив, що профком долучається до таких питань та при наявності конфліктних ситуацій може брати участь у переселенні здобувачів у інші кімнати із обов'язковим дотриманням комфортних побутових умов. ЗВО робить основний акцент на превентивних заходах: на сайті ЗВО (<https://u.to/Jew4Hw>) розміщено низку нормативно-правових актів щодо прав людини, введено в дію Накази ректора №155 від 07 березня 2019 року «Про заходи з метою попередження булінгу та насильства в освітньому просторі»; розпорядження ректора №30-р від 13 лютого 2019 року «Про проведення просвітницько-виховних семінарів зі студентами 1-3-х курсів» В ЗВО систематично проводяться опитування на тему «Викладач очима студента». На сторінці навчально-виробничої лабораторії виховної та психолого-педагогічної роботи на допомогу здобувачеві вищої освіти розміщено звіти за проведеними заходами у цьому напрямку: Дискримінація: що варто знати (https://u.to/Q_w4Hw); Корпоративна культура як запорука адаптації студента-першокурсника до умов ЗВО (<https://u.to/aew4Hw>); Гендерна рівність: чому вона вигідна всім (<https://u.to/kOw4Hw>). У здобувачів у рамках електронної взаємодії є можливість написати на «гарячу лінію; з ректором (<https://forms.gle/VJCoXJ1vzxyZsT5s9>). ПНУіВС має відділ запобігання та виявлення корупції (<https://vzv.pnu.edu.ua/>). На зустрічі з ЕГ керівник відділу розповів про превентивні заходи відділу у ЗВО щодо корупційних дій, відзначив залучення представників до роботи під час вступної кампанії. Також у ЗВО є Комісія з питань етики та академічної доброчесності, яка реагує на порушення

Кодексу честі (https://u.to/5_w4Hw), голова якої на зустрічі з ЕГ окреслив головні її завдання відповідно до Положення про цю комісію (<https://u.to/HVIZHw>). ЕГ визначає, що у ПНУіВС існує загальний порядок реагування на конфліктні ситуації: <https://u.to/Je04Hw>. Проте, на думку ЕГ, цей порядок може бути покращеним шляхом зазначення конкретних термінів розгляду заяви керівником ЗВО, термінів для збору комісії, переліку її членів.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

1. Діджиталізація освітнього процесу (використання системи дистанційного навчання, наявність інструкцій щодо роботи у ній для різних категорій учасників освітнього процесу; онлайн-сервіс «Електронна взаємодія» для отримання довідок від ЗВО для різних категорій учасників освітнього процесу; наповнення сайту Інформаційно-обчислювального центру). 2. Активна психолого-педагогічна підтримка учасників освітнього процесу. 3. Акценти у виховній роботі на патріотичне виховання (у т.ч. допомогу військовим, благодійну діяльність).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони: 1. Відсутність всіх навчально-методичних та наукових праць НПП у інституційному репозитарії. 2. Відсутність чіткості розгляду заяви скаржника про конфліктну ситуацію. ЕГ рекомендує: у 2023 році активізувати процес наповнення інституційного репозитарію ЗВО навчально-методичними та науковими працями НПП; до початку 2023-2024 н.р. удосконалити порядок реагування на конфліктні ситуації шляхом зазначення конкретних термінів розгляду заяви керівником ЗВО, термінів для збору комісії, переліку її членів.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Проаналізувавши всі підкритерії критерію 7, ЕГ констатує, про те, що ОП має повну відповідність підкритеріям 7.1, 7.3, 7.4; загальну відповідність підкритеріям 7.2, 7.5 та 7.6 із можливістю виправлення слабких сторін та урахуванням рекомендацій до початку наступного навчального року. Використовуючи голістичний підхід, ЕГ вважає, що в цілому ОП відповідає критерію 7 за рівнем «В».

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗВО порядок розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП регламентується Положенням про освітні програми у ПНУіВС (<https://u.to/anozHw>), Методичними рекомендаціями з розробки освітньо-наукових та освітньо-професійних програм та навчальних планів першого і другого рівня ВО (<https://u.to/Y2BONw>) та Положенням про порядок проведення внутрішніх аудитів системи забезпечення якості у ПНУіВС (<https://u.to/pGhONw>). У ВСО зазначено, що ОП Управління міжнародним бізнесом була розроблена у 2018 році та введена в дію Наказом ректора № 69/06-06-С від 29 серпня 2019р. З 2022 року ОП була переглянута і оновлена відповідно до внутрішніх процедур і положень ЗВО, та затверджена вченою радою ПНУіВС (протокол №7 від 31.08.2022 року) й введена в дію наказом ректора №81/06-06-с від 31.08.2022 року. Під час перегляду ОП у 2022 році проєкт ОП пройшов громадське обговорення: згідно інформації на сайті навчально-методичного відділу (<https://u.to/4uU4Hw>) пропозиції та зауваження за ОП можна було надсилати на корпоративну адресу гаранта ОП з 27.04.2022 до 27.05.2022 р. В період обговорення ОП було проведено два засідання із представниками зацікавлених сторін (від 04.02 2022 та від 02.05.2022), протоколи яких ЕГ отримала на запит. Під час засідань із стейкхолдерами до обговорення проєкту ОП залучалися: здобувачі вищої освіти (підтверджено ними під час зустрічі ЕГ зі здобувачами), представники роботодавців (представники ТзОВ «Калуш-транс» та ТОВ «Нововолинський м'ясокомбінат» підтвердили власну участь під час зустрічі ЕГ з представниками роботодавців), гостьові професори кафедри (Калініна С., Вівчар О., Перезовова І. підтвердили факт участі під час зустрічей ЕГ з академічним персоналом та відкритої зустрічі), штатні працівники кафедри МЕВ, на якій реалізується ОП (підтверджено ними під час зустрічі ЕГ з академічним персоналом). Пропозиції від різних груп стейкхолдерів стосувались переважно введення ОК: Перезовова І. рекомендувала включити вибірково дисципліну рівня ОП ОК «Неоекономіка»; представник ТОВ «Калуш-транс» пропонував ввести ОК «Міжнародна логістика»; здобувачі підтвердили готовність вивчення окремих дисциплін

іноземною (англійською) мовою. Варто відзначити, що всі озвучені пропозиції різними стейкхолдерами під час зустрічей з ЕГ та інші пропозиції, які містяться у протоколах засідань кафедри зі стейкхолдерами, були враховані у остаточній версії ОП.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

При проведенні експертизи ЕГ переконалась, що здобувачі ОП Управління міжнародним бізнесом залучені до процесу періодичного перегляду ОП і є активними учасниками студентського самоврядування. У ВСО зазначено, що представники студентства беруть участь у засіданнях ректорату, Вченої ради Університету, Вченої ради факультету, засіданнях Ради з якості (<https://u.to/o7ZTHw>), де мають можливість впливати на рішення, які ухвалюються в ПНУіВС, на факультеті та на окремих ОП. При оновленні ОП у 2022 році рекомендації здобувачів (які зрештою були враховані) стосувались запровадження конкретних навчальних дисциплін «Стратегічний менеджмент в МБ», «Європейські особливості бізнесу», «Самоменеджмент» (які хотіли вивчати студенти), та введення окремих тем до ОК ОП, як Емоційний менеджмент в організації, Адаптивне управління персоналом та інші, про що зазначено у ВСО. Можливість оцінки здобувачами якості роботи викладача і ОК ОП реалізується через загально університетські ресурси: 1) соціологічний моніторинг «Викладач очима студента» як систематичне опитування студентів всіх курсів у внутрішній системі щодо оцінки якості організації навчання у ЗВО (<https://u.to/WVlPHw>); 2) оцінювання якості викладання кожної НД після її вивчення, що реалізується у Системі дистанційного навчання за допомогою окремого елемента «Опитування» (https://u.to/_IZPHw), які проводить Центр забезпечення якості освіти, що було відповідно підтверджено на зустрічах з ЕГ директором Центру забезпечення якості, здобувачами, представниками студентського самоврядування. У ВСО та під час зустрічі ЕГ з представниками студентського самоврядування зазначалось, що з пропозиціями щодо покращення навчального процесу чи зауваженнями студенти можуть звернутись безпосередньо до декана факультету історії, політології і міжнародних відносин, а також до представників студентства в органах управління університетом: Вченої ради факультету чи інституту; Вченої ради університету; засідання ректорату; засідання стипендіальної комісії; студентського сенату; профкому студентів та аспірантів ПНУіВС. Результати опитувань, відгуки і побажання здобувачів щодо підвищення якості ОП зі слів завідувачки кафедри МЕВ Михайлишин Л.І. регулярно обговорюються і ухвалені рішення затверджуються на засіданні кафедри. ЕГ звертає увагу на те, що на сайті кафедри опитування стейкхолдерів у межах магістерської та бакалаврської ОП «Управління міжнародним бізнесом» не розмежовані (https://u.to/_uU4Hw) та знаходяться у розділі «Пропозиції щодо покращення освітньої програми 292 «Міжнародні економічні відносини», тому ЕГ рекомендує розмежувати наявні опитування на кафедрі за окремими ОП, які реалізуються на кафедрі, та розмістити лінки на них у більш відповідному розділі сайту.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Активну участь у періодичному перегляді й оновленні ОП роботодавцями було підтверджено на відео-зустрічах з гарантом ОП Васильченко С.М., завідувачкою кафедри МЕВ Михайлишин Л.І., здобувачами, академічним персоналом та самими роботодавцями. На сайті ЗВО представлені відгуки-рецензії на ОП Управління міжнародним бізнесом (<https://u.to/ivlTHw>) від 16 організацій та установ, серед яких представники Управління міжнародного співробітництва, євроінтеграції, туризму та інвестицій Івано-Франківської ОДА, ПОА «Нове життя», ТОВ «Калуш-транс», ТОВ «Коляр», ТОВ «Памібро», ТОВ «Інноваційна компанія «Візеріон»», компанія «Профі-центр», ВО «Карпати», ГО «Ділові ініціативи», ГО «Науково-дослідний та консультативно-практичний центр бізнесу, маркетингу та права», Управління інвестиційної політики Івано-Франківської міської ради та інші. У ВСО зазначено, що в результаті аналізу зворотного зв'язку від роботодавців формуються критерії, за якими відбувається перегляд ОП, наприклад, до складу Експертної комісії можуть входити представники територіальних або галузевих органів влади, представники роботодавців з числа керівного складу. Зі слів гарант ОП зміст і послідовність проходження практики визначається програмою практики, яка розробляється кафедрою за участі представників роботодавців, що було також підтверджено на відео-зустрічі з ЕГ і Директором ТзОВ «Памібро» Романом Цимбалістим, й представницею ТзОВ «Нововолинський м'ясокомбінат». Також роботодавці підтвердили, що були залучені до опитувань за ОП, мають укладені договори із ЗВО, окремі представники (Цимбалістий Р., Перезова І.) долучались до засідань кафедри МЕВ щодо обговорення ОП та надання рекомендацій. Переважно всі роботодавці зазначали про актуальну потребу вивчення другої іноземної мови для успішної роботи в компаніях та опанування сучасного ПЗ.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

У ВСО зазначено, що перший випуск бакалаврів за ОП УМБ відбудеться в 2023 році, а інформація щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП буде відстежуватись викладачами кафедри МЕВ через використання соціальних мереж кафедри у Facebook та Instagram. На сайті ЗВО не зазначено підрозділ, який займається питаннями сприяння працевлаштуванню здобувачів, збору інформації про випускників та залучення їх

до профорієнтаційних заходів і процедур забезпечення якості освітнього процесу, зокрема, через опитування, надання рекомендацій тощо. Доречним, на думку ЕГ, було би створення такого підрозділу як асоціація випускників з метою збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників ОП.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Процедура внутрішнього забезпечення якості освіти ЗВО регламентується Положенням про порядок проведення внутрішніх аудитів системи забезпечення якості у ПНУіВС (<https://u.to/pGhONw>) та Положенням про моніторинг і оцінювання процесів забезпечення якості освіти (<https://u.to/uAlVNw>). У ВСО зазначено, що в ПНУіВС функціонує Центр забезпечення якості освіти, в якому створено ряд органів, зокрема Рада з якості, Інститут гарантів, які координують роботу із забезпечення внутрішньої системи якості освіти та забезпечують процедури внутрішньої системи якості. На сайті ЗВО зазначено, що 01.01.2020р. наказом ректора № 896 від 27.12.2019р. створено Центр якості (<https://u.to/zwBVHw>), який здійснює моніторинг освітньої діяльності, академічної доброчесності та формує аналітичні дані з академічної діяльності для ефективного управління ЗВО. Постійно діючим колегіальним дорадчим органом при ректораті у ЗВО є Рада з якості (<https://u.to/7hpVNw>). На зустрічі з ЕГ директор Центру забезпечення якості Кузь М.В. підтвердив, що відповідно до Положення регулярно проходять опитування здобувачів в рамках оцінки певної ОП, у Центрі аналізують результати, за потреби вносять питання у контрольні листи і проводять внутрішній аудит ОП та освітнього процесу, а їх результати оцінки якості освітнього процесу доводять до відома і обговорюють на ректораті, вчентій раді і ухвалюють відповідні рішення. Центр забезпечення якості також проводить декілька разів на семестр зустрічі з кураторами з метою надання їм інформації та отримання зворотнього зв'язку щодо освітнього процесу за ОП. На зустрічі зі здобувачами та представниками студентського самоврядування було підтверджено можливість звертатися до декана або представників студентства в органах управління ЗВО, але наразі таких випадків на ОП поки виявлено не було. На думку ЕГ, доцільним би було більш широкое залучення до забезпечення якості ОП та освітнього процесу у ЗВО представників студентського самоврядування.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У ВСО зазначено, що ОП Управління міжнародним бізнесом акредитується вперше. Зі слів завідувачки кафедри МЕВ Михайлишин Л.І. та гаранта ОП Васильченка С.М. був врахований попередній досвід проведених у ЗВО акредитацій інших ОП. На зустрічі з ЕГ директор Центру забезпечення якості Кузь М.В. підтвердив, що у ЗВО останніми роками пройшло 80-100 акредитацій і Центр бере до уваги рекомендації надані експертами, ГЕР щодо інституційних, освітніх, організаційних та інших аспектів діяльності ЗВО. На думку ЕГ, позитивним (з огляду майбутніх акредитацій) був би досвід проведення тренінгу для гарантів ОП щодо врахування рекомендацій, наданих при попередніх акредитаціях, з метою модернізації ОП, які готуються до акредитації.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

За результатами вивчення ВСО, документів та інформації з сайту ЗВО, проведених відео-зустрічей з гарантом ОП, НПП, адміністративним персоналом, здобувачами, ЕГ може констатувати, що у академічній спільноті ПНУіВС переважно сформована культура якості, яка сприяє розвитку закладу, зокрема, і освітньої діяльності за ОП Управління міжнародним бізнесом. По-перше, всі здобувачі можуть ознайомитись з Путівником студента (<https://u.to/tZYzHw>), де зібрана важлива інформація, зокрема, і щодо дотримання принципів академічної доброчесності; після чого підписують Декларацію про дотримання академічної доброчесності здобувачем освіти ПНУіВС, що сприяє більш відповідальному ставленню до навчання та формування культури якості освіти. По-друге, всі суб'єкти освітнього процесу ЗВО залучені до процедур розроблення, моніторингу та оновлення ОП, що має посилити синергетичний ефект результату такої роботи. По-третє, як зазначали на онлайн-зустрічі з ЕГ здобувачі та НПП, й підтвердили представники роботодавців, відбувається систематичний взаємний обмін досвідом, кращими практиками зі стейкхолдерами-роботодавцями, які залучаються до участі у наукових заходах та освітньому процесі, спільних проєктів з іншими ЗВО, що безумовно сприяє постійному розвитку ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ЗВО наявні функціонуючі процедури внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу, впроваджено практику проведення внутрішнього аудиту освітніх програм. На онлайн-зустрічах ЕГ переконалась у фактах всебічного обговорення якості ОП з НПП, здобувачами, роботодавцями через проведення регулярних опитувань та внутрішніх аудитів на рівні ЗВО, факультетів та конкретних ОК за ОП. Позитивним для ОП Управління

міжнародним бізнесом є залучення різних груп стейкхолдерів до процесу оновлення, а також систематичне і на постійній основі залучення гостьових професорів, представників роботодавців як партнерів щодо реалізації освітньої й наукової діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: на сторінці кафедри на сайті ЗВО відсутня інформація про можливості працевлаштування здобувачів; низька активність студентського самоврядування щодо моніторингу якості ОП та освітнього процесу; результати опитування стейкхолдерів у межах магістерської та бакалаврської ОП «Управління міжнародним бізнесом» на сайті кафедри не розмежовані та знаходяться у розділі «Пропозиції щодо покращення освітньої програми 292 «Міжнародні економічні відносини». Рекомендуємо розробити постійно діючу форму (посилання на гугл-форму) для пропозицій стейкхолдерів ОП та чітко визначити процедуру розгляду таких пропозицій. Продовжувати практику залучення роботодавців на постійній основі до освітнього процесу як гостьових професорів, запрошених лекторів, з метою удосконалення й періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості. ЕГ рекомендує з 2023/2024 н.р. публікувати результати обговорення проекту ОП на сайті ЗВО, залучати до цього процесу більшу кількість стейкхолдерів; до 30.06.2023 розмежувати наявні опитування на кафедрі за окремими ОП, які реалізуються на кафедрі, та розмістити лінки на них у більш відповідній категорії сайту, що допоможе виокремити думку стейкхолдерів щодо кожної конкретної ОП.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень B

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Зважаючи на значну узгодженість за підкритеріями 8.1, 8.2., елементи зразковості за підкритеріями 8.3., 8.7. недоліки за підкритеріями 8.4., 8.5, 8.6., що не є суттєвими, релевантність фактів та голістичний підхід в оцінюванні, ОП «Управління міжнародним бізнесом» відповідає рівню B за критерієм 8.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Експертна група в процесі проведення акредитаційної експертизи ОПП «Управління міжнародним бізнесом» впевнилась, що правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є закріплені у внутрішніх нормативно-правових документах ПНУіВС, а саме у Статуті (<https://u.to/bRozHw>), Колективному договорі (<https://u.to/lmIzHw>), Правилах внутрішнього розпорядку (додаток №7 до Колективного договору), Положенні про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти (<https://u.to/7WMzHw>), Положенні про порядок реалізації здобувачами вищої освіти ПНУ імені Василя Стефаника права на вільний вибір навчальних дисциплін (<https://u.to/c2czHw>), Положенні про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу (<https://u.to/fB8zHw>), Положенні про запобігання академічному плагіату (<https://u.to/9GozHw>), Положенні про академічну мобільність (<https://u.to/AGwzHw>), Порядку організації та проведення оцінювання успішності студентів (<https://u.to/bGozHw>) тощо. Всі документи опубліковані на офіційному сайті ЗВО у вкладці «Документи» та «Система управління якістю-Навчальний процес» (<https://u.to/gUwzHw>). В цілому ЕГ констатує, що під час реалізації даної ОПП не зафіксовано конфліктних ситуацій між учасниками освітнього процесу, що може свідчити про дотримання правил і процедур, які регулюють їх права й обов'язки. Під час спілкування у фокус групах ЕГ впевнилась, що всі учасники освітнього процесу ознайомлені з нормативно-правовою базою університету.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Відповідно до Положення про освітні програми (<https://u.to/anozHw>) визначено, що проект ОПП для громадського обговорення оприлюднюється на сайті Університету за місяць до розгляду освітньої програми на засіданні кафедри. Процедура оновлення ОП в ПНУіВС відбувається відповідно до побудованого інфографіка оновлення ОП на сторінці Центру забезпечення якості (<https://u.to/vN4zHw>). Проект ОПП «Управління міжнародним бізнесом» на 2022 р. та

посилання на анкети для заінтересованих сторін (стейкхолдерів) щодо обговорення та внесення пропозицій до проекту ОПП оприлюднено на офіційній сторінці кафедри міжнародних економічних відносин (<https://u.to/1YozHw>). Також проект ОПП опубліковано на сторінці навчально-методичного відділу (<https://u.to/Xo8zHw>), де вказано, що пропозиції й зауваження за ОП можна надсилати на електронну пошту гаранта (serhii.vasylchenko@pnu.edu.ua) та зазначено граничні терміни подання зауважень та пропозицій. ЕГ констатує, що відсутня дата опублікування проекту, що унеможливило встановити факт публікації даного проекту не пізніше ніж за місяць до затвердження ОПП відповідно до принципу прозорості. ЕГ рекомендує при наступному перегляді ОПП зазначити інформацію на сайті про дату оприлюднення проекту. Менеджмент ЗВО надав інформацію, що проект ОПП публікується на сайті не пізніше ніж за місяць до затвердження програми. Під час проведення онлайн-зустрічей з гарантом ОПП, роботодавцями та за отриманою інформацією ЕГ встановила, що 04.02.2022 р. та 02.05.2022 р. проходили спільні засідання кафедри міжнародних економічних відносин, роботодавців та здобувачів ВО, де відбулося обговорення та внесення пропозицій щодо оновлення ОПП та дана інформація зафіксована у відповідних протоколах. ЕГ рекомендує публікувати узагальнену інформацію щодо отриманих пропозицій від різних груп стейкхолдерів та фактів їх врахування або відхилення, що дозволило б підвищити якість зворотного зв'язку та конкурентоспроможність освітньої програми.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

За результатами проведення акредитаційної експертизи ЕГ встановила, що ОПП «Управління міжнародним бізнесом» за 2019 р. та 2022 р. опубліковані на офіційній сторінці кафедри міжнародних економічних відносин (<https://knev.pnu.edu.ua/osvitni-programy/>) та на сторінці навчально-методичного відділу у вкладці «Ліцензування й акредитація – освітні програми» (<https://u.to/FZQzHw>). На офіційному сайті ЗВО передбачено вкладку «Студенту» (<https://u.to/NpUzHw>), на якій всі учасники освітнього процесу можуть знайти інформацію щодо розкладу занять і дзвінків, графіку навчального процесу, вхід до кабінету студента, стипендіальне забезпечення, конкурси і можливості, студентський сенат і профком тощо. Гарною практикою ЕГ вважає те, що в Університеті розроблено Студентський путівник, в якому відображена всі необхідні дані щодо загальної інформації про Університет, студентські організації, навчання в університеті через онлайн-середовище, нормативно-правова база тощо (<https://u.to/tZYzHw>). Також позитивною практикою ЕГ вважає те, що Університет впроваджує процедуру електронної взаємодії. На офіційному сайті ЗВО у вкладці «Електронна взаємодія» здобувачам освіти та наукових ступенів можна замовити довідку про підтвердження навчання, довідку про доходи, витяг з наказу про зміну вартості навчання; для викладачів і співробітників передбачена електронна форма загальних звернень, звернень із кадрових питань, замовлення довідки про доходи; для інших категорій громадян надається можливість замовлення архівної довідки, замовлення дубліката документа про освіту та ін. На сторінці кафедри розміщено інформацію про викладацький склад, сферу наукових інтересів викладачів (<https://u.to/45kzHw>). ЕГ рекомендує до початку 2023/2024 навчального року доповнити інформацію про викладачів посиланнями на їх профілі (за наявності) у ORCID ID, Scopus, Web of Science ResearcherID, GoogleScholar, ResearchGate тощо, що сприятиме можливому їх залученню до разових спеціалізованих вчених рад, вибору як керівників кваліфікаційних робіт. Також ЕГ відмічає, що на офіційній сторінці кафедри відсутня оновлена інформація про інформаційний пакет ЄКТС та можливості працевлаштування випускників цієї ОП та рекомендує до закінчення 2022/2023 навчального року оновити цю інформацію. Під час інтерв'ювання учасників освітнього процесу ЕГ впевнилась, що вони отримують достатньо інформації, що задовольняє інтереси всіх стейкхолдерів.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

До сильних сторін ОПП ЕГ відносить: інформація щодо ОПП є доступною, чіткою та зрозумілою; впровадження процедури електронної взаємодії зі здобувачами, НПП, співробітниками та іншими категоріями громадян; розроблення та доступність Студентського путівника, в якому відображені всі необхідні дані щодо загальної інформації про Університет, студентські організації, навчання в університеті через онлайн-середовище, зібрана всі нормативно-правова база тощо.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Слабкі сторони: відсутня дата опублікування проекту ОП, що унеможливило встановити факт публікації даного проекту не пізніше ніж за місяць до затвердження ОПП відповідно до принципу прозорості; відсутня розширена інформація на офіційній сторінці кафедри щодо викладацького складу, а саме посилання на їх профілі (за наявності) у ORCID ID, Scopus, Web of Science ResearcherID, GoogleScholar, ResearchGate; відсутня інформація, щодо врахування/неврахування пропозицій до проекту ОПП; на офіційній сторінці кафедри відсутня оновлена інформація про інформаційний пакет ЄКТС та можливості працевлаштування випускників ОП. Для внутрішнього покращення ОПП ЕГ рекомендує: при наступному опублікуванні проекту ОПП врахувати необхідність зазначення

дати опублікування проекту з метою дотримання принципу прозорості; до завершення другого семестру 2022/2023 навчального року опублікувати посилання на профілі викладачів кафедри міжнародних економічних відносин (за наявності) у ORCID ID, Scopus, Web of Science ResearcherID, GoogleScholar, ResearchGate, що сприятиме можливому їх залученню до разових спеціалізованих вчених рад, вибору як керівників кваліфікаційних робіт; публікувати узагальнену інформацію щодо отриманих пропозицій від різних груп стейкхолдерів та фактів їх врахування або відхилення, що дозволило б підвищити якість зворотного зв'язку та конкурентоспроможність освітньої програми; на офіційній сторінці кафедри оновити інформацію про інформаційний пакет ЄКТС та можливості працевлаштування випускників цієї ОП.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЕГ установлено, що Університет чітко регламентує та визначає права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу та оприлюднює цю інформацію на офіційному сайті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Визначені недоліки за Критерієм 9 є несуттєвими і цілком можуть бути виправлені в процесі подальшої роботи. В контексті даного критерію це не вплинуло на загальне враження та рішення ЕГ щодо відповідності Критерію 9 рівню В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

-

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Лопатовський Віктор Григорович

Члени експертної групи

Голіонко Наталія Григорівна

Нежид Юлія Степанівна